

PATVIRTINTA

Kauno rajono Samylų kultūros centro
direktorės 2018 m. gruodžio mėn. 27 d.
įsakymu Nr. TV-39

KAUNO RAJONO SAMYLŲ KULTŪROS CENTRO APSKAITOS POLITIKA

Balanso data – ataskaitinio laikotarpio, kurio finansinė atskaitomybė rengiama, paskutinė diena.

Balansinė vertė – suma, kuria turtas yra parodomas balanse.

Dotacija – ilgalaikiu turtu suteikta parama.

Finansavimas – valstybės ir savivaldybės biudžetų, Europos Sąjungos, Lietuvos ir užsienio paramos fondų arba kitų asmenų parama, tikslinės lėšos ir (arba) materialinė pagalba, skirta ūkio subjekto įstatuose nustatytiems tikslams įgyvendinti.

Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina – sumokėta (mokėtina) pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto, naudojamo įsigyjant ar gaminant turtą, vertė.

Klaida – netikslumas, atsirandantis dėl neteisingo skaičiavimo, netikslaus apskaitos metodo taikymo, neteisingo ūkinės operacijos ar įvykio registravimo, dėl apgaulės ar apsirikimo.

Paslaugos – uždirbanti pajamų ūkio subjekto veikla, susijusi su darbų atlikimu pirkėjui (klientui).

Pinigai – pinigai ūkio subjekto kasoje ir bankų sąskaitose.

Pinigų ekvivalentai – trumpalaikės (iki trijų mėnesių) likvidžios investicijos, kurios gali būti greitai iškeičiamos į pinigų sumas ir kurių vertės pasikeitimo rizika yra nereikšminga. Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius nėra priskiriamos pinigų ekvivalentams.

Prekės – turtas, pirktas perparduoti, ir ūkio subjekto pagaminta produkcija, skirta parduoti.

Rizikos perdavimas – momentas, kada pardavėjas ima nebevaldyti ir nebekontroliuoti prekių, o pirkėjas tampa atsakingas už prekes ir gauna prekių nuosavybės teikiamą naudą.

Sąnaudų kompensavimas – finansavimo, susijusio su programos (paramos) tikslų įgyvendinimu, panaudojimas.

Tikroji vertė – suma, už kurią gali būti apsieista atitinkamos vertės turtu arba kuri gali būti įskaityta kaip tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, ketinančių pirkti–parduoti turtą.

Valiutiniai straipsniai – pinigai bei kitas finansinis turtas užsienio valiuta ir finansiniai įsipareigojimai, pagal kuriuos bus gauta ar sumokėta fiksuota arba aiškiai nustatoma užsienio valiutos suma.

Valiutos kursas – oficialus Euro kursas bei Lietuvos banko skelbiamas Euro ir užsienio valiutos santykis.

I. NEMATERIALIOJO TURTO APSKAITA

1. Nematerialiajam turtui **Kauno rajono Samylų kultūros centras** (toliau Centras) priskiriamas nepiniginis turtas, neturintis materialios formos, kuriuo įmonė disponuoja ir kurį naudodama tikisi gauti tiesioginę ir netiesioginę ekonominę naudą.

2. Nematerialusis turtas pripažįstamas, jeigu jis atitinka visus šiuos nematerialiojo turto pripažinimo požymius:

2.1. Centras pagrįstai tikisi ateityje gauti iš turto ekonominę naudą;

2.2. Turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina gali būti patikimai įvertinta ir atskirta nuo kito turto vertės;

2.3. Įmonė gali tuo turtu disponuoti, jį kontroliuoti arba apriboti teisę juo naudotis kitiems.

3. Būsimą ekonominę naudą, gaunamą iš nematerialiojo turto, gali sudaryti prekių ir paslaugų pardavimo pajamos, išlaidų sumažėjimas ar kita nauda, gaunama iš įmonės naudojamo nematerialiojo turto.

4. Kai kuriais atvejais nematerialusis turtas gali būti susietas su materialia forma. Toks turtas gali būti kompaktiniame diske (kompiuterių programos), popieriuje (licencijos ar patentai), kino juostoje ar pan. Tais atvejais, kai turtas turi materialiojo ir nematerialiojo turto požymių, nustatant, kuriam turtui jį priskirti, atsižvelgiama į vyraujančią požymį. Jeigu kompiuterių programa ar kitas nematerialusis turtas yra neatskiriama materialiojo turto dalis, jis priskiriamas materialiajam turtui. Pavyzdžiui, kompiuterio operacinė sistema, be kurios kompiuteris negali veikti, priskiriama kompiuterio įsigijimo savikainai. Jeigu kompiuterio programa nėra sudedamoji įrangos dalis, ji priskiriama nematerialiajam turtui.

5. Centro galimybė kontroliuoti nematerialųjį turtą ir jo teikiamą ekonominę naudą išreikšta juridinėmis teisėmis juo naudotis. Tai gali būti autorių ar panašios teisės.

6. Nematerialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.

7. Nematerialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro įsigyjant šį turtą sumokėta ar mokėtina pinigų suma (ar kitokio sunaudoto turto vertė), įskaitant muitus ir kitus negražinamus mokesčius. Turto įsigijimo savikainai gali būti priskiriamos ir kitos tiesioginės turto paruošimo numatomam naudojimui išlaidos. Tokių išlaidų pavyzdys gali būti atlyginimai už teises paslaugas.

8. Nematerialiajam turtui įsigyti arba sukurti pasiskolintų sumų palūkanos priskiriamos palūkanų sąnaudoms. Jeigu nematerialusis turtas įsigijamas brangiau nei jo tikroji vertė išsimokėtinai per ilgesnį kaip vienerių metų laikotarpį ir sutartyje palūkanos nenurodytos arba jų dydis reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos, įsigijimo savikaina apskaičiuojama diskontuojant visą mokėtiną sumą iki dabartinės vertės, taikant rinkos palūkanų normą. Skirtumas pripažįstamas palūkanų sąnaudomis visą išsimokėjimo laikotarpį.

9. Nematerialusis turtas gali būti įsigytas mainais į kitą turtą. Mainais gauto nematerialiojo turto įsigijimo savikaina nustatoma prie mainų sandoryje numatytos vertės pridėdant tiesiogines su turto mainais susijusias išlaidas.

10. Jeigu sudarant mainų sandorį turto vertė nenurodoma, o nematerialusis turtas įsigijamas mainais į tokios pat ar panašios paskirties nematerialųjį turtą, kuris panašiai naudojamas toje pačioje veiklos srityje ir turi panašią tikrąją vertę, įsigijimo savikaina lygi mainais atiduodamo turto balansinei vertei. Tokiu atveju veiklos rezultato iš mainų sandorio neatsiranda.

11. Jeigu sudarant mainų sandorį turto vertė nenurodoma, o mainais atiduodamas kitos paskirties nematerialusis, materialusis ar finansinis turtas, mainais gauto turto įsigijimo savikaina bus atiduodamo turto tikroji vertė, pridėjus visas su turto mainais susijusias išlaidas, tenkančias ūkio subjektui.

12. Jeigu sudarius mainų sandorį atsiskaitoma turtu ir pinigais, toks sandoris vertinamas kaip nepanašios paskirties turto mainų sandoris.

13. Nematerialiojo turto naudojimo išlaidos priskiriamos to ataskaitinio laikotarpio, kurį jos buvo patirtos, sąnaudoms. Nematerialiojo turto atnaujinimo ar tobulinimo išlaidos, patirtos jį įsigijus ar sukūrus, turi būti pripažįstamos sąnaudomis tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos patiriamos.

14. Balanse nematerialusis turtas rodomas balansine verte, lygia jo likutinei vertei, kurią sudaro suma, gauta iš nematerialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus amortizacijos sumą, sukauptą per visą jo naudingo tarnavimo laiką.

15. Amortizacija – nematerialiojo turto įsigijimo savikainos priskyrimas sąnaudoms (ar kito turto savikainai) ir paskirstymas per visą planuojamą turto naudingo tarnavimo laiką, atsižvelgiant į realų to turto ekonominės vertės kitimą.

16. Nematerialiojo turto amortizacijos suma pripažįstama amortizacijos sąnaudomis kiekvieną ataskaitinį laikotarpį. Nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama nuo kito mėnesio 1 dienos po jo įsigijimo ir nebeskaičiuojama nuo kito mėnesio 1 dienos po jo nurašymo arba pardavimo ir tada, kai visa ilgalaikio nematerialiojo turto vertė perkeliama į sąnaudas.

17. Nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama remiantis metine amortizacijos suma, kurią ūkio subjektas nusistato, atsižvelgdamas į:

17.1. planuojamą turto naudingo tarnavimo laiką;

17.2. informaciją apie panašaus ir panašiai naudojamo turto naudingo tarnavimo laiką;

17.3. techninį, technologinį ir kitokį senėjimą;

17.4. turto kontrolės laikotarpį ir teisinius bei kitokius veiksnius, ribojančius naudojimo laiką;

17.5. turto naudingo tarnavimo laiko priklausomybę nuo kito ūkio subjekto turto naudingo tarnavimo laiko.

18. Jeigu Centras kontroliuotų nematerialųjį turtą turėdamas teisių, kurios buvo suteiktos ribotam laikui, nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas neturi viršyti tų teisių galiojimo laiko.

19. Nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) amortizacijos skaičiavimo metodą, pagal kurį metinė amortizacijos suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{V}{T}, \text{ kur}$$

N – metinė amortizacijos suma;

V – nematerialiojo turto įsigijimo vertė (pasigaminimo savikaina);

T – naudingo tarnavimo laikas, metais.

20. Kiekvienų finansinių metų pabaigoje turi būti patikrinamas nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas. Jeigu tikėtinas turto naudingo tarnavimo laikas skiriasi nuo jo naudojimo trukmės, neamortizuoto

nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikotarpis turi būti patikslintas, atsižvelgiant ir į Pelno mokesčio įstatymo nuostatas.

21. Jeigu apskaitoje įregistruotas nematerialusis turtas nebeatitinka turto priskyrimo nematerialiajam turtui požymių, jis nurašomas.

22. Perleidus nematerialųjį turtą, veiklos rezultatų ataskaitoje parodomas jo perleidimo rezultatas. Pelnas arba nuostoliai, susidarę perleidus nematerialųjį turtą, apskaičiuojami iš gautų pajamų atimant perleisto turto likutinę vertę ir visas su perleidimu susijusias išlaidas.

23. Praradus ar nurašius neviseškai amortizuotą nematerialųjį turtą, pripažįstami turto nurašymo nuostoliai, kurie veiklos rezultatų ataskaitoje parodomi kaip veiklos sąnaudos.

Korespondencijos:

debetuojama (D 11):

- įsigyjant patentus, licencijas (debetuojama 111 sąskaita „Patentai, licencijos“), – įsigijimo savikaina (K 1131, 231, 30, 342, 400, 401, 415);
- įsigyjant programinę įrangą (debetuojama 112 sąskaita „Programinė įranga“), – įsigijimo savikaina (K 1131, 231, 30, 342, 400, 401, 415);
- įsigyjant autorines teises ir kitą ilgalaikį nematerialųjį turtą (debetuojama 113 sąskaita „Kitas nematerialusis turtas“), – įsigijimo savikaina (K 1131, 231, 30, 342, 400, 401, 415);
- iš anksto sumokant už gausimą nematerialųjį turtą (debetuojama 113 sąskaita „Kitas nematerialusis turtas“), – sumokėto avanso suma (K 231, 232);

kredituojama (K 11):

- perleidžiant licencijas, patentus, autorines teises ir kitą nematerialųjį turtą, – įsigijimo savikaina (D 130, 211, 231, 30, 401, 413);
- jeigu licencijos, patentai, autorinės teisės ir kitas nematerialusis turtas perleidžiamas nuostolingai, – nuostolio suma (D 621);
- nurašant per ataskaitinį laikotarpį amortizuotą nematerialiojo turto dalį, – apskaičiuota amortizacijos suma (D 611);
- nurašant nematerialųjį turtą, – šio turto likutine verte (D 611);
- gavus nematerialųjį turtą, už kurį buvo apmokėta avansu (kredituojama 1131 sąskaita „Išankstiniai apmokėjimai“), – už šį turtą sumokėta avanso suma (D 1110, 1120, 1130).

II. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO APSKAITA

1. Ilgalaikiam materialiajam turtui priskiriamas turtas, kuris teikia ekonominės naudos ilgiau nei vienerius metus ir kurio įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė už Centro nusistatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vertę, t.y. **1000 Eurų**.

2. Materialusis turtas priskiriamas ilgalaikiam turtui, jei jis atitinka visus šiuos požymius:

2.1. ketinama jį naudoti ilgiau nei vienerius metus;

2.2. pagrįstai tikimės gauti iš turto ekonominės naudos būsimaisiais laikotarpiais;

2.3. galime patikimai nustatyti turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą;

2.4. turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė už minimalią ilgalaikio materialiojo turto savikainą, **1000 Eurų**;

2.5. esame prisiėmę riziką, susijusią su materialiuoju turtu.

3. Materialusis turtas, sudarantis prielaidas veikti būsimaisiais laikotarpiais, nors ir neduodantis tiesioginės ekonominės naudos, pripažįstamas ilgalaikiu turtu. Pavyzdžiui, turtas, įsigytas darbo saugos, gamtos saugos, valdymo tikslams.

4. Jeigu ketinama įsigyti materialiojo turto, teikiančio ekonominės naudos ilgiau nei vienerius metus, tai iš anksto mokamos sumos, avansinės įmokos ir kitos panašaus pobūdžio sumos, mokamos už tokį turtą, priskiriamos ilgalaikiam turtui. Ilgalaikiam materialiajam turtui taip pat priskiriamas gautas, bet dar nepradėtas naudoti arba nebaigtas komplektuoti ilgalaikis materialusis turtas. Šiame punkte nurodytas turtas apskaitoje registruojamas atskirai. Balanse toks turtas įtraukiamas į ilgalaikio materialiojo turto atitinkamus straipsnius.

5. Ilgalaikis materialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o balanse rodomas balansine verte – lygia jo likutinei vertei, kurią sudaro suma, gauta iš ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus nusidėvėjimo sumą, sukauptą per visą jo naudingo tarnavimo laiką.

6. Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina turi būti nustatoma prie pardavėjui sumokėtos arba mokėtinos už šį turtą sumos pridėdant muitą, akcizą, kitus negražinamus mokesčius, susijusius su šio turto

įsigijimu, atsivežimo bei šio turto parengimo naudoti išlaidas (instaliavimo, bandymo, derinimo ir kitas), padarytas iki jo naudojimo pradžios. Į nekilnojamojo turto įsigijimo savikainą įskaitomas turto įregistravimo mokestis ir remonto sąnaudos, patirtos iki jo naudojimo pradžios. Į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą įskaitomas pridėtinės vertės mokestis, jeigu šis mokestis negražinamas.

7. Ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikaina turi būti nustatoma prie pagrindinių žaliavų, medžiagų, komplektuojamųjų gaminių, sunaudotų gaminant ilgalaikį materialųjį turtą, įsigijimo savikainos pridėdant tiesiogines darbo ir netiesiogines (pridėtines) gamybos išlaidas, padarytas gaminantis šį turtą iki jo naudojimo pradžios. Jeigu objektas (turtas) statomas (gaminamas) savoms reikmėms ir toks pat turtas gaminamas parduoti, savoms reikmėms gaminamo turto savikaina turi būti tokia pat kaip ir parduoti gaminamo turto savikaina. Į ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikainą neįskaitomos veiklos sąnaudos ir pelnas (nuostoliai) arba jų dalis.

8. Išlaidos, sudarančios ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą:

8.1. įsigyjant šį turtą sumokėta ar mokėtina pinigų suma (ar kitokio sunaudoto turto vertė);

8.2. atvežimo išlaidos;

8.3. muitai, akcizai ir kiti negražinami mokesčiai;

8.4. projektavimo darbų išlaidos;

8.5. sumontavimo išlaidos;

8.6. instaliavimo išlaidos;

8.7. parengimo naudoti išlaidos;

8.8. remonto, atlikto iki turto naudojimo pradžios, išlaidos;

8.9. išbandymo išlaidos;

8.10. infrastruktūros ir turto registravimo išlaidos;

8.11. žemės sklypo ir statybos aikštelės paruošimo išlaidos;

8.12. kitos tiesiogiai su turto įsigijimu susijusios išlaidos.

9. Ilgalaikiam materialiajam turtui priskiriami įsigyti arba paties ūkio subjekto statomi nebaigti statyti objektai, montuojami įrengimai ir jų montavimo (instaliavimo) darbai, atlikti rangovų arba paties ūkio subjekto, bet ataskaitinio laikotarpio pabaigoje dar nebaigti. Nupirktų nebaigtų statyti objektų vertė nustatoma prie nebaigto statyti objekto (turto) pardavėjui sumokėtos arba mokėtinos už šį turtą sumos pridėdant turto įsigijimo įforminimo išlaidas ir iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos jo atliktų darbų vertę. Jeigu statybos darbus atlieka rangovai, tai nebaigtų statyti darbų vertė nustatoma remiantis rangovų atliktų darbų aktais arba kitais dokumentais. Balanse nebaigta statybai priskiriamas ir už statybos darbus sumokėtas avansas. Jeigu objektą (turtą) stato pats ūkio subjektas, tai nebaigto statyti objekto (turto) vertę sudaro sunaudotų medžiagų, komplektuojamųjų gaminių įsigijimo vertė, tiesioginio darbo ir netiesioginės gamybos išlaidos, susijusios su šio objekto (turto) statyba, atliktų projektavimo darbų vertė ir kitos išlaidos, susijusios su jo statyba. Nebaigtų statyti objektų nusidėvėjimas neskaičiuojamas.

10. Palūkanos į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą neįskaitomos. Jos pripažįstamos atitinkamų laikotarpių sąnaudomis.

11. Jeigu ilgalaikis materialusis turtas įsigyjamas brangiau nei jo tikroji vertė išsimokėtinai per ilgesnį kaip vienerių metų laikotarpį ir sutartyje palūkanos nenurodytos arba jų dydis reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos, įsigijimo savikaina apskaičiuojama diskontuojant visą mokėtiną sumą iki dabartinės vertės, taikant rinkos palūkanų normą. Skirtumas pripažįstamas palūkanų sąnaudomis visą išsimokėjimo laikotarpį.

12. Jeigu lizingo (finansinės nuomos) sutartyje palūkanų procentas nenurodomas arba palūkanos yra labai mažos, laikomasi principo, kad palūkanų norma yra pastovi ir lygi vidutinei lizingo sutarties sudarymo laikotarpio pradžios rinkos palūkanų normai.

13. Jeigu ūkio subjektas ilgalaikį materialųjį turtą gauna steigėjų (savininkų, dalininkų, narių) turtinių įnašų forma, turto įsigijimo savikainą sudaro dalininkų patvirtinta investuoto turto vertė, kuri negali būti didesnė už jo tikrąją vertę, ir šio turto įregistravimo bei parengimo naudoti išlaidos.

14. Neatlygintinai gauto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro paramos, dovanojimo sutartyje ar kitame perdavimo dokumente nurodyta to turto vertė ir su šio turto gavimu bei paruošimu naudoti susijusios išlaidos. Kai turto vertė nenurodyta, gauto ilgalaikio materialiojo turto vertę, kuri ir bus laikoma įsigijimo savikaina, nustatoma atsižvelgiant į to turto tikrąją vertę jo gavimo metu ir su šio turto gavimu bei paruošimu naudoti susijusias išlaidas.

15. Lizingo (finansinės nuomos) būdu įsigyjamo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro lizingo (finansinės nuomos) sutartyje nurodyta jo kaina, išskyrus mokėtiną palūkaną.

16. Pagal nuomos, panaudos sutartis valdomo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina yra atitinkamos nuomos, panaudos sutartyse nurodytoji jo vertė.

17. Mainais gauto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina nustatoma prie mainų sutartyje numatytos vertės pridėdant visas su to turto mainais susijusias išlaidas, susidariusias iki turto naudojimo pradžios.

18. Jeigu mainų sutartyje ilgalaikio materialiojo turto vertė nenurodyta, o mainomas tokios pat ar panašios paskirties, pobūdžio ir vertės turtas naudojamas tokioje pat veikloje, ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina lygi mainais atiduodamo turto balansinei vertei. Tokiu atveju pelno (nuostolių) dėl turto mainų neatsiranda. Pavyzdžiui, kopijavimo aparatas keičiamas į kitą kopijavimo aparatą.

19. Jeigu mainų sutartyje ilgalaikio materialiojo turto vertė nenurodyta, o mainomas kitos paskirties ilgalaikis materialusis, nematerialusis ar finansinis turtas, mainais gauto turto įsigijimo savikaina bus atiduodamo turto tikroji vertė, pridėjus visas su to turto mainais susijusias išlaidas, patirtas iki turto naudojimo pradžios.

20. Mainais perduodamo ilgalaikio materialiojo turto tikroji vertė gali būti didesnė arba mažesnė už jo balansinę vertę. Tokiu atveju ta suma, kuria turto tikroji vertė skiriasi nuo balansinės vertės, pripažįstama ilgalaikio materialiojo turto mainų pelnu (nuostoliais).

21. Jeigu pagal mainų sutartį atsiskaitoma ilgalaikiu materialiuoju turtu ir pinigais, tokia sutartis vertinama kaip nepanašios paskirties turto mainų sutartis.

22. Kiekvieno ilgalaikio materialiojo turto vieneto naudojimo pradžia įforminama direktorės patvirtintu ilgalaikio materialiojo turto perdavimo naudoti aktu.

23. Ribotą laiką veikloje naudojamo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina nudėvima (įskaitoma į sąnaudas) per to turto naudingo tarnavimo laikotarpį, tačiau jeigu visiškai nudėvėtas ilgalaikis materialusis turtas ir toliau naudojamas veikloje, jo likutinė vertė, rodoma apskaitos registruose ir atskaitomybėje, nėra mažesnė už **1 Eurą**.

24. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas skaičiuojamas remiantis metine nusidėvėjimo suma, kurią nusistatome, atsižvelgdami į:

24.1. planuojamą ilgalaikio materialiojo turto naudojimo intensyvumą, turto naudojimo aplinką, naudingųjų turto savybių kitimą per visą jo naudingo tarnavimo laiką;

24.2. teisinius ir kitokius veiksnius, ribojančius ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laiką;

24.3. nusistatytą likvidacinę ilgalaikio materialiojo turto vertę.

25. Žemės, bibliotekų fondų, meno kūrinių, muziejų eksponatų, į kilnojamųjų kultūros vertybių registrą įtraukto ilgalaikio materialiojo turto, pagal lizingo (finansinės nuomos) sutartį atiduoto ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas neskaičiuojamas. Į kultūros vertybių registrą įtrauktų pastatų nusidėvėjimas skaičiuojamas tik nuo jų padidėjimo vertės dėl pastatų rekonstravimo ir remonto tais atvejais, jeigu šie pastatai rekonstruojami ir remontuojami ir dėl to padidėja jų įsigijimo savikaina.

26. Nusidėvėjimas pradėdamas skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos po ilgalaikio materialiojo turto perdavimo naudoti ir nebeskaičiuojamas nuo kito mėnesio 1 dienos po jo nurašymo arba pardavimo ir tuo atveju, kai visa naudojamo ilgalaikio materialiojo turto vertė (atėmus likvidacinę vertę) perkeliama į produkcijos (darbų, paslaugų) savikainą.

27. Pagal lizingo (finansinės nuomos) sutartį naudojamo ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimą apskaičiuoja ir į finansinę atskaitomybę įrašo lizingo gavėjas.

28. Išnuomoto turto ir pagal panaudos sutartį perduoto ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimą skaičiuoja ir į sąnaudas įskaito turto savininkas (nuomotojas, panaudos davėjas).

29. Kiekvieno įgyto ilgalaikio materialiojo turto objekto nudėvimoji vertė apskaičiuojama iš jo įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus numatomą likvidacinę vertę. Likvidacinę vertę – suma, kurią tikimės gauti už šį turtą jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje, įvertinus būsimas likvidavimo ir perleidimo išlaidas. Likvidacinė vertė ne mažesnė kaip 1 Eurais ir didesnė kaip 10 proc. turto įsigijimo savikainos. Likvidacinė vertė nustatoma įvedimo į eksploataciją metu.

30. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo skaičiavimui taikomas tiesiogiai proporcingas (tiesinis) metodas.

Apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{V_1 - V_2}{T}, \text{ kur}$$

N – metinė nusidėvėjimo suma;

V₁ – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

V₂ – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas, metais.

31. Ilgalaikio materialiojo turto nudėvimoji vertė nuosekliai paskirstoma per visą jo naudingo tarnavimo laiką.
32. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo suma pripažįstama sąnaudomis kiekvieną ataskaitinį laikotarpį, išskyrus atvejus, kai nusidėvėjimo sąnaudos įtraukiamas į kito turto pasigaminimo savikainą.
33. Nusistatyta ilgalaikio materialiojo turto metinė nusidėvėjimo suma, naudingo tarnavimo laikas ir likvidacinė vertė gali būti tikslinami gavus papildomos informacijos.
34. Turto naudingo tarnavimo laikas periodiškai tikrinamas. Jeigu pastebėtas reikšmingas laukiamos iš to turto ekonominės naudos pasikeitimas, nusidėvėjimo skaičiavimo metodas ir (arba) naudingo tarnavimo laikas gali būti pakeisti taip, kad atitiktų pasikeitusią situaciją.
35. Jeigu ilgalaikio materialiojo turto vertė tikslinama dėl jo rekonstravimo ir remonto, nusidėvėjimas skaičiuojamas nuo iš naujo nustatytos jo vertės. Šio turto nudėvimoji vertė, pradedant nuo laikotarpio, kurį ji buvo patikslinta, nudėvėta per likusį arba patikslintą turto naudingo tarnavimo laiką.
38. Patikslintas ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos po nusidėvėjimo sumos pakeitimo.
39. Ilgalaikio materialiojo turto eksploatavimo išlaidos priskiriamos to ataskaitinio laikotarpio, kuriuo jos buvo patirtos, veiklos sąnaudoms.
40. Ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimo ir remonto darbų registravimas apskaitoje priklauso nuo tų darbų suteikiamo rezultato:
- 40.1. jeigu ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ir (arba) remontas pailgina turto naudingo tarnavimo laiką ir pagerina jo naudingąsias savybes, šių darbų vertė didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina ir patikslinamas turto naudingo tarnavimo laikas;
- 40.2. jeigu ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ir (arba) remontas tik pagerina naudingąsias turto savybes, bet nepailgina šio turto naudingo tarnavimo laiko, šių darbų vertė didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina ir netikslinamas jo naudingo tarnavimo laikas;
- 40.3. jeigu ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ir (arba) remontas nepagerina naudingųjų turto savybių, bet pailgina jo naudingo tarnavimo laiką, šių darbų vertė padidinama turto įsigijimo savikaina ir tikslinamas turto naudingo tarnavimo laikas;
- 40.4. jeigu ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ir (arba) remontas nepagerina naudingųjų turto savybių ir nepailgina jo naudingo tarnavimo laiko, šių darbų vertė pripažįstama ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis.
41. Jeigu dėl avarijos ar kitų priežasčių sugadinto ilgalaikio materialiojo turto remonto išlaidas kompensuoja draudimo įmonė, remonto išlaidos mažinamos kompensuojama suma. Jeigu kompensuojama suma viršija remonto išlaidas, skirtumas pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio pajamomis.
42. Išsinuomoto ilgalaikio materialiojo turto eksploatavimo išlaidos (kai jų nekompensuoja nuomotojas) pripažįstamos nuomininko veiklos sąnaudomis.
43. Jeigu nuomotojas nekompensuoja nuomininko patirtų ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimo arba remonto išlaidų, šios išlaidos pripažįstamos nuomininko veiklos to ataskaitinio laikotarpio, kurį jos buvo patirtos, sąnaudomis. Jeigu rekonstravimo arba remonto išlaidų pripažinimas sąnaudomis tą patį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos, reikšmingai paveiktų veiklos rezultatus, šios išlaidos pripažįstamos turtu ir nudėvimos per likusį to turto nuomos laikotarpį.
44. Jeigu nuomotojas sutinka atliktu ilgalaikio materialiojo turto remonto darbų vertę kompensuoti arba ją sumažinti nuomos mokesčių, nuomininkas remonto išlaidas apskaitoje registruoja kaip gautiną sumą.
45. Jeigu atlikto rekonstravimo ir (arba) remonto išlaidomis didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina, užbaigus darbus surašomas darbų užbaigimo aktas. Nuo kito mėnesio 1 dienos po akto surašymo nusidėvėjimas skaičiuojamas nuo iš naujo nustatytos jo vertės.
46. Ilgalaikis materialusis turtas, laikinai nenaudojamas veikloje, apskaitoje registruojamas atskiroje balansinėje sąskaitoje. Balanse šis turtas parodomas toje pačioje turto grupėje, kuriai jis buvo priskirtas, kol buvo naudojamas. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte pateikiama informacija apie laikinai nenaudojamą turtą.
47. Perleidus ilgalaikį materialųjį turtą, veiklos rezultatų atskaitoje parodomas šio turto perleidimo rezultatas, kuris apskaičiuojamas iš gautų pajamų atimant parduoto turto likutinę vertę ir visas su perleidimu susijusias išlaidas.
48. Netinkamas (negalimas) naudoti ilgalaikis materialusis turtas nurašomas. Nurašius visiškai nudėvėtą turtą, gautos dalys ar medžiagos apskaitoje registruojamos kaip atsargos grynąja galimo realizavimo verte. Jeigu nurašyto turto likvidacinė vertė didesnė už gautų dalių ir medžiagų grynąją galimo realizavimo vertę, skirtumas pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto nurašymo, jeigu turto likvidacinė vertė mažesnė, – ataskaitinio laikotarpio pelnu dėl turto nurašymo.

49. Jeigu nurašomas turtas nevisiškai nudėvėtas, nenudėvėta suma pripažįstama ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto nurašymo. Jeigu išmontavus turtą gaunama jo dalių ar medžiagų, jos apskaitoje registruojamos grynąja galimo realizavimo verte atsargų sąskaitoje, atitinkamai mažinant dėl turto nurašymo patirtą nuostolį.

50. Jeigu ilgalaikis materialusis turtas prarandamas dėl vagystės, stichinių nelaimių, gamtos reiškinių ar kitų panašių priežasčių, nuostoliai, atsiradę dėl šio turto praradimo, pripažįstami ataskaitinio laikotarpio nuostoliais dėl turto praradimo, jei nėra galimybės šių nuostolių kompensuoti. Jeigu pagrįstai tikimasi, kad nuostoliai bus atlyginti, numatoma atgauti suma registruojama kaip gautina suma. Jeigu numatoma atgauti suma yra mažesnė už prarasto ilgalaikio materialiojo turto vertę, likusi suma pripažįstama nuostoliu.

Korespondencijos:

debetuojama (D 12):

- įsigyjant žemę, pastatus, statinius, mašinas, įrengimus, transporto priemones, įrangą, prietaisus, įrankius, įrenginius, nebaigtą statybą ir kitą ilgalaikį materialųjį turtą, – faktine jų įsigijimo savikaina (K 1261, 231, 30, 342, 400, 401, 412, 415);
- baigus statyti pastatus, statinius ir kitą ilgalaikį turtą, – faktine jų savikaina (K 125);
- atlikus ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimo, atnaujinimo darbus, didinančius turto įsigijimo savikainą, – faktine rekonstravimo ir atnaujinimo darbų savikaina (K 1212, 1222, 1232, 1242, 1262);
- perkainojant ilgalaikį materialųjį turtą, – perkainotos ilgalaikio turto vertės ir jo įsigijimo savikainos skirtumu (K 31);
- perleidžiant ilgalaikį materialųjį turtą nurašomas jo nusidėvėjimas, – perleidžiamo turto nusidėvėjimo suma, sukaupta per jo naudojimo laiką (K 12);
- mokant avansą už įgysimą ilgalaikį materialųjį turtą arba rangovams už statybos darbus, – sumokėto avanso suma (K 231);
- atliekant ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimo ir esminio pertvarkymo darbus, – faktinių darbų išlaidomis (K 201, 414, 415);

kredituojama (K 12):

- perleidžiant žemę, pastatus, statinius, mašinas, įrengimus, transporto priemones, įrangą, prietaisus, įrankius, įrenginius, nebaigtą statybą ir kitą ilgalaikį materialųjį turtą, – įsigijimo savikaina (D 130, 211, 231, 401, 413);
- jeigu ilgalaikis materialusis turtas perleidžiamas nuostolingai, – nuostolio suma (D 621);
- investuojant ilgalaikį materialųjį turtą, – kito ūkio subjekto įvertinta investicijos suma (D 131) ir kartu investuojamo turto balansinės vertės ir šio turto kito ūkio subjekto įvertintos investicijos sumos skirtumu (D 621);
- nudėvint turtą, – per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuota ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo suma (D 60, 611);
- gavus ilgalaikį materialųjį turtą, už kurį buvo sumokėta avansu, – sumokėto avanso suma (D 120, 121, 122, 123, 124, 125 126);
- baigus statyti pastatus, statinius, įrenginius ir kitą ilgalaikį turtą (kredituojama 125 sąskaita „Nebaigta statyba“), – faktine jų savikaina (D 121, 124, 126);
- baigus ruošimo naudoti, rekonstravimo, atnaujinimo darbus, didinančius turto įsigijimo savikainą (kredituojamos sąskaitos 1212, 1222, 1232, 1242, 1262), – įsigijimo savikainos padidinimo suma (D 1210, 1220, 1230, 1240, 1260);
- nurašant ilgalaikį materialųjį turtą, – nurašyto turto balansine verte (D 611);
- po ilgalaikio materialiojo turto nurašymo gautos atsargos, – atsargų grynąja galimo realizavimo verte (D 201);
- nukainojus perkainotą ilgalaikį materialųjį turtą, – šio turto nukainota dalimi, ne didesne už šio turto vertės padidėjimą po jo perkainojimo (D 31), – nuvertėjimo suma, viršijančia šio turto vertės padidėjimą po perkainojimo (D 611).

III. ATSARGŲ APSKAITA

1. Atsargos – trumpalaikis turtas, kuris sunaudojamas pajamoms uždirbti per vienerius metus. Atsargoms priskiriamos: žaliavos, medžiagos ir komplektuojamieji gaminiai, prekės, skirtos perparduoti.

2. Atsargos apskaitoje įvertinamos bei registruojamos įsigijimo savikaina, sudarant finansinę atskaitomybę balanse jos rodomos įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.

3. Nustatant atsargų įsigijimo savikainą, prie pirkimo kainos pridunami visi su pirkimu susiję mokesčiai bei rinkliavos (išskyrus tuos, kurie vėliau bus atgauti), gabenimo, paruošimo naudoti bei kitos tiesiogiai su atsargų įsigijimu susijusios išlaidos. Atsargų gabenimo, sandėliavimo ir kitos išlaidos pripažintos sąnaudomis (pardavimo savikaina) tą patį laikotarpį, kai buvo patirtos, jei sumos yra nereikšmingos.

4. Į atsargų įsigijimo savikainą įskaitomas sumokėtas pridėtinės vertės mokestis. Jeigu pridėtinės vertės mokestis negražinamas.

5. Atsargos, įsigytos užsienio valiuta, apskaitoje registruojamos Eurais pagal pirkimo dieną galiojantį valiutos kursą.

6. Neatlygintinai gautų atsargų įsigijimo savikainą sudaro paramos, dovanojimo sutartyje arba kitame perdavimo dokumente nurodyta jų vertė. Jeigu atsargų vertė dokumente nenurodyta, gautų atsargų įsigijimo savikainą nustato ūkio subjektas, atsižvelgdamas į šių atsargų tikrąją vertę.

7. Apskaičiuodami veikloje sunaudotų ar parduotų atsargų savikainą taikome FIFO (angl. – first-in, first-out) būdą.

8. Taikant FIFO būdą, daroma prielaida, kad pirmiausia parduodamos arba sunaudojamos atsargos, kurios buvo įsigytos arba pagamintos anksčiausiai, laikotarpio pabaigoje likusios atsargos buvo įsigytos vėliausiai.

9. Atsargų sunaudojimas arba pardavimas registruojamas taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą.

10. Taikant nuolat apskaitomų atsargų sunaudojimo būdą, buhalterinės apskaitos sąskaitose registruojama kiekviena atsargų operacija: atsargų gavimas, atsargų perdavimas iš vieno padalinio į kitą, atsargų sunaudojimas, nepanaudotų atsargų grąžinimas, atsargų pardavimas.

Korespondencijos:
debetuojama (D 201):

įsigyjant medžiagas, žaliavas, prekes, kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų būdas (debetuojama 2011 sąskaita „Žaliavos ir medžiagos“), – įsigijimo savikaina (K 12, 202, 231, 30, 342, 401, 412);
registruojant prekių, skirtų perparduoti, įsigijimą, kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų būdas (debetuojama 2014 sąskaita „Prekės, skirtos perparduoti“), – jų įsigijimo savikaina (K 231, 412)

kredituojama (K 201):

- sunaudojus žaliavas ir medžiagas, kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų būdas, – sunaudotų atsargų įsigijimo savikaina (D 121, 122, 123, 124, 125, 126, 2012, 203, 60, 611);
- registruojant atsargų praradimą dėl gaisro, vagystės, stichinių nelaimių, – prarastų atsargų įsigijimo savikaina (D 611, 627);

IV. IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI

202 sąskaita „Išankstiniai apmokėjimai“ skirta išankstinių apmokėjimų tiekėjams už paslaugas, atsargas, kitą turtą ir būsimas sąnaudas apskaitai. Ši sąskaita:

debetuojama (D 202):

- iš anksto sumokėjus tiekėjams už atsargas ir kitą trumpalaikį turtą, – sumokėta suma (K 231);
- iš anksto sumokėjus palūkanas, už nuomą bei kitas paslaugas, kurios bus gautos ateinančiais laikotarpiais, – sumokėta suma (K 231);
- nurašius išankstinį apmokėjimą, kurio nesitikima atgauti (debetuojama 2029 sąskaita „Abejotinos skolos“), – nurašyta suma (K 2021);

kredituojama (K202):

- gavus turtą arba paslaugas, už kurias buvo sumokėta iš anksto, – gauto turto arba paslaugų verte (D 201, 60, 610, 611);
- pripažinus abejotinų skolų sąnaudas (kredituojama 2029 sąskaita „Abejotinos skolos“), – abejotinos skolos suma (D 611);

- nurašius išankstinį apmokėjimą, kai dalies iš anksto apmokėtų atsargų nebesitikima atgauti, – neatgauto turto verte (D 2029);
- susigražinus iš tiekėjų išankstinį apmokėjimą, – sugražinta suma (D 231).

V. NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS

203 sąskaita „Nebaigtos vykdyti sutartys“ skirta atliktų remonto darbų panaudos būdu naudojamam pastatui apskaityti. Ši sąskaita:

debetuojama (D 203):

- atliekant statybos ar remonto darbus, patirtų sąnaudų suma (K 201, 231, 414, 415);

kredituojama (K203):

- nurašant remonto darbus ir dengiant juos gauta dotacija (D3424)

VI. PIRKĖJŲ ĮSISKOLINIMAS, GAUTINOS SUMOS

210 sąskaita „Pirkėjų įsiskolinimas“ skirta skolų, susijusių su ūkio subjekto komercine veikla, apskaitai. Įprastinis šių skolų gražinimo terminas yra ne ilgesnis kaip 12 mėnesių. Ši sąskaita:

debetuojama (D 210):

- skolon pardavus prekes ar paslaugas, – pardavimo kaina (K 501, 502), PVM suma (K 415);
- perkelti ilgalaikių skolų dalį, kuri turi būti sugražinta per vienerius metus, – perkelta suma (K 130);
- jeigu pirkėjai mokės užsienio valiuta, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje padidėjus įsiskolinimui dėl valiutos kurso pasikeitimo, – padidėjimo suma (K 526);
- nurašant dalį skolos, kurios nebesitikima atgauti (debetuojama 2109 sąskaita „Abejotinos skolos“), – nurašyta dalimi (K 2101);

kredituojama (K 210):

- gražinus išsiųstas prekes, – gražintų prekių pardavimo kaina (D 503), PVM suma (D 415);
- gražinus skolą už skolon parduotas prekes, – gražinta suma (D 222, 231, 232);
- pripažinus abejotinų skolų sąnaudas (kredituojama 2109 sąskaita „Abejotinos skolos“), – abejotinos skolos suma (D 611);
- kai pirkėjai moka užsienio valiuta, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sumažėjus įsiskolinimui dėl valiutos kurso pasikeitimo, – sumažėjimo suma (D 626);
- nurašant dalį skolos, kurios nebesitikima atgauti, – nurašoma suma (D 2109).

211 sąskaita „Kitos gautinos sumos“ skirta ūkio subjekto gautino finansavimo, trumpalaikių skolų, gautino pridėtinės vertės mokesčio, taip pat kitų gautinų sumų apskaitai. Ši sąskaita debetuojama (D 211):

- registruojant gautiną nario mokesį (debetuojama 2111 sąskaita „Gautinas nario mokesis“), – apskaičiuota suma (K 341);
- registruojant gautiną finansavimą (debetuojamos sąskaitos: 2112 „Gautinos sumos iš valstybės biudžeto“, 2113 „Gautinos sumos iš savivaldybės biudžeto“, 2114 „Gautinos sumos iš Europos Sąjungos fondų“, 2115 „Gautinos sumos iš kitų fondų“, 2116 „Gautinos sumos iš kitų asmenų“), – gautina suma (K 341);
- skolon parduodant ūkio subjekto turtą (debetuojama 2118 sąskaita „Kitos gautinos sumos“), jeigu turtas parduodamas pelningai, – turto likutine verte (K 11, 12) ir kartu pardavimo kainos ir jo likutinės vertės skirtumu (K 521);
- skolon parduodant akcijas, obligacijas ir kitus vertybinius popierius (debetuojama 2118 sąskaita „Kitos gautinos sumos“), jeigu vertybiniai popieriai, obligacijos ir kiti vertybiniai popieriai parduodami pelningai, – įsigijimo savikaina (K 131, 220) ir kartu pardavimo kainos ir jų įsigijimo savikainos skirtumu (K 523);
- kartu su įsigyjamu turtu arba paslaugomis fiksuojant pridėtinės vertės mokesį (debetuojama 2117 sąskaita „Gautinas PVM“), – PVM suma (K 231, 232, 410, 412, 415);
- registruojant uždirbtas pajamas (debetuojama 2118 sąskaita „Kitos gautinos sumos“), – uždirbtų pajamų suma (K 50, 52);

- pervedus biudžetui per didelę mokesčių sumą (debetuojama 2118 sąskaita „Kitos gautinos sumos“), – permokėta dalimi (K 231);
- registruojant komandiruočių avanso išdavimą bei kitas išmokas (debetuojama 2118 sąskaita „Kitos gautinos sumos“), – išmokėta suma (K 231, 232);
- perkeltant ilgalaikių skolų dalį (debetuojama 2118 sąskaita „Kitos gautinos sumos“), – perkelta suma (K 130);
- jeigu gautina suma bus grąžinta užsienio valiuta, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje padidėjus skolos vertei dėl valiutos kurso pasikeitimo, – padidėjimo suma (K 526);
- registruojant gautino turto dalį likvidavus juridinį asmenį, kurio akcijas turi ūkio subjektas, – gautino turto vertė (K 220); jeigu gautino turto vertė didesnė už jo įsigijimo savikainą, – skirtumu (K 523);
- nurašant dalį gautinų sumų, kurių nebesitikima atgauti (debetuojama 2119 sąskaita „Abejotinos skolos“), – nurašyta dalimi (K 2118);

kredituojama (K 211):

- ūkio subjekto nariams sumokėjus nario mokesčių, – gauta suma (D 231, 232);
- gavus finansavimą, parodytą kaip gautinas, kredituojant atitinkamas gautino finansavimo sąskaitas, – gauta suma (D 231);
- gavus pinigų už skolon parduotą turą, – gauta suma (D 231);
- uždarant 2117 sąskaitą „Gautinas PVM“, – PVM atskaitos suma (D 415);
- jeigu gautina suma bus grąžinta užsienio valiuta, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sumažėjus skolos vertei dėl valiutos kurso pasikeitimo, – sumažėjimo suma (D 626);
- registruojant trumpalaikių skolų grąžinimą, – gauta suma (D 232);
- pripažinus abejotinų skolų sąnaudas (kredituojama 2119 sąskaita „Abejotinos skolos“), – abejotinos skolos suma (D 611);
- nurašant gautiną sumą, kurios nebesitikima atgauti (kredituojama 2118 sąskaita „Kitos gautinos sumos“, – nurašoma suma (D 2119).

220 sąskaita „Trumpalaikės investicijos“ skirta akcijų, skirtų perparduoti, obligacijų ir kitų vertybinių popierių apskaitai. Ši sąskaita:

debetuojama (D 220):

- įsigyjant kitų juridinių asmenų akcijas (debetuojama 2201 sąskaita „Akcijos“), – įsigijimo savikaina (K 231, 232, 415);
- įsigyjant obligacijas (debetuojama 2202 sąskaita „Obligacijos“), – įsigijimo savikaina (K 231, 232, 415);
- obligacijas, kurios bus išpirktos per ateinančius metus, iš ilgalaikių investicijų perkeltant į trumpalaikes, – perkelta suma (K 131);
- įsigyjant kitus vertybinius popierius (debetuojama 2203 sąskaita „Kiti vertybiniai popieriai“ – įsigijimo savikaina (K 231, 232, 415);
- padidėjus investicijų vertei dėl valiutos kurso pasikeitimo, jeigu investicija denominuota užsienio valiuta, – padidėjimo suma (K 526);

kredituojama (K 220):

- parduodant akcijas, obligacijas bei kitus vertybinius popierius, – įsigijimo savikaina (D 211, 231, 232);
- registruojant gautino turto dalį likvidavus juridinį asmenį, kurio akcijas turi ūkio subjektas, – gautino turto vertė (D 211); jeigu gautino turto vertė mažesnė už akcijų įsigijimo savikainą, – skirtumu (D 623);
- sumažėjus investicijų vertei dėl valiutos kurso pasikeitimo, jeigu investicija denominuota užsienio valiuta, – sumažėjimo suma (D 626).

221 sąskaita „Terminuoti indėliai“ skirta terminuotų indėlių apskaitai. Ši sąskaita:

debetuojama (D 221):

- padedant į kredito įstaigą terminuotą indėlį arba indėlį iki pareikalavimo, – indėlio suma (K 231, 232);
- padidėjus indėliui dėl palūkanų apskaičiavimo, – neišmokėtų palūkanų suma (K 524);
- padidėjus indėlio vertei dėl valiutos kurso pasikeitimo, jeigu indėlis laikomas užsienio valiuta, – padidėjimo suma (K 526);

kredituojama (K 221):

- atsiimant iš kredito įstaigos terminuotą indėlį arba indėlį iki pareikalavimo, – indėlio suma (D 231, 232);
- atsiimant iš kredito įstaigos palūkanas už indėlį, – palūkanų suma (D 231, 232);
- sumažėjus indėlio vertei dėl valiutos kurso pasikeitimo, jeigu indėlis laikomas užsienio valiuta, – sumažėjimo suma (D 626);
- nesitikint atgauti indėlio, – indėlio ir palūkanų suma (D 623).

222 sąskaita „Kitas trumpalaikis turtas“ skirta kito trumpalaikio turto apskaitai. Ši sąskaita:

debetuojama (D 222):

- registruojant gautus čekius ir obligacijų kuponus, kai apmokėjimo laikas jau suėjęs, – nominalia verte (K 210, 211);
- padidėjus čekių, obligacijų kuponų ir kito finansinio turto, denominuoto užsienio valiuta, vertei dėl valiutos kurso pasikeitimo, – padidėjimo suma (K 526);

kredituojama (K 222):

- pavertus čekius ir obligacijų kuponus pinigais, – gauta pinigų suma (D 231);
- sumažėjus čekių, obligacijų kuponų ir kito finansinio turto, denominuoto užsienio valiuta, vertei dėl valiutos kurso pasikeitimo, – sumažėjimo suma (D 626).

230 sąskaita „Pinigų ekvivalentai“ skirta pinigų ekvivalentų apskaitai. Ši sąskaita:

- debetuojama (D 230), registruojant pinigų ekvivalentų įsigijimą, nominalia verte (K 231);
- kredituojama (K 230), sumažėjus pinigų ekvivalentų, sumažėjimo suma (D 231, 415, 626).

231 sąskaita „Sąskaitos bankuose“ skirta ūkio subjekto pinigų, laikomų kredito įstaigose, Eurais ir užsienio valiuta apskaitai. Ši sąskaita:

debetuojama (D 231):

- fiksuojant pinigų padidėjimą banko sąskaitose, – padidėjimo suma (K 11, 12, 130, 131, 202, 210, 211, 220, 221, 222, 230, 232, 233, 234, 30, 342, 400, 401, 410, 411, 413, 414, 415, 521, 522, 523, 524, 525, 527);
- jeigu pinigai laikomi užsienio valiuta, padidėjus jų vertei dėl valiutos kurso pasikeitimo, – padidėjimo suma (K 526);

kredituojama (K 231):

- fiksuojant pinigų sumažėjimą banko sąskaitose, – sumažėjimo suma (D 11, 12, 131, 201, 202, 203, 210, 211, 220, 221, 222, 230, 232, 233, 234, 341, 400, 401, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 60, 610, 611, 624, 625, 627);
- jeigu pinigai laikomi užsienio valiuta, sumažėjus jų vertei dėl valiutos kurso pasikeitimo, – sumažėjimo suma (D 626).

232 sąskaita „Kasa“ skirta pinigų apskaitai ūkio subjekto kasoje. Ši sąskaita:

debetuojama (D 232):

- fiksuojant pinigų gavimą į kasą, – gauta suma (K 210, 211, 220, 221, 231, 30, 342, 413, 415);
- jeigu pinigai laikomi užsienio valiuta, padidėjus jų vertei dėl valiutos kurso pasikeitimo, – padidėjimo suma (K 526);

kredituojama (K 232):

- išmokant iš kasos pinigus, – išmokėta suma (D 11, 211, 220, 221, 231, 414, 415, 611);
- jeigu pinigai laikomi užsienio valiuta, sumažėjus jų vertei dėl valiutos kurso pasikeitimo, – sumažėjimo suma (D 626).

233 sąskaita „Pinigai kelyje“ skirta įneštų, bet neįplaukusių į banko sąskaitą pinigų apskaitai. Ši sąskaita:

debetuojama (D 233):

- įnešus į banko sąskaitą pinigus, kurie dar nepatvirtinti banko operacijų atlikimą įrodančiais dokumentais, – įnešta suma (K 232);
- gavus iš banko įrodančius dokumentus apie pinigų nurašymą, – nurašyta suma (K 231);

kredituojama (K 233):

- gavus banko įrodančius dokumentus apie pinigų įplauką į sąskaitą, – įplaukų suma (D 231);
- pateikus bankui dokumentus apie pinigų pervedimą, – dokumentuose nurodyta suma (D 412).

VII. PAJAMŲ IR SĄNAUDŲ PRIPAŽINIMAS APSKAITOJE

Vadovaujantis kaupimo principu, pajamos apskaitoje pripažįstamos ir registruojamos tada, kai jos uždirbamos, neatsižvelgiant į pinigų gavimą. Pajamomis laikomas tik ūkio subjekto ekonominės naudos padidėjimas.

Pajamomis nepripažįstamos trečiųjų asmenų vardu surinktos sumos, taip pat pridėtinės vertės mokesčiai, kadangi tai nėra ūkio subjekto gaunama ekonominė nauda ir šios sumos nedidina nuosavo kapitalo.

Į uždirbtas pajamas neįskaitomos pardavimo nuolaidos, kuriomis pirkėjai pasinaudojo arba pasinaudos vėliau.

Pinigai, gauti iš anksto apmokėjus už prekes (paslaugas), apskaitoje rodomi kaip Centras įsipareigojimų pirkėjams didėjimas. Pajamos šiuo atveju pripažįstamos tik pardavus prekes (suteikus paslaugas).

Baudos ir delspinigiai už mokėjimo termino nesilaikymą (jų dydis ir gavimo tvarka turi būti numatyti pirkimo–pardavimo sutartyje) apskaitoje pripažįstami tuo metu, kai gaunamas apskaitos dokumentas arba kai jie sumokami.

Pajamos iš mokymo veiklos, kultūrinių bei įvairių kitų panašaus pobūdžio renginių pripažįstamos suteikus šias paslaugas.

Į kitas pajamas įskaitomas ilgalaikio turto ir investicijų perleidimo pelnas, gauti ir gautini dividendai, ataskaitiniam laikotarpiui tenkančios gauti palūkanos už kredito įstaigose laikomus pinigus, valiutos kurso teigiama įtaka, baudos, delspinigiai, susiję su pirkėjų ir kitomis skolomis.

50 sąskaita „Pajamos už suteiktas paslaugas, parduotas prekes“ skirta pajamų, uždirbtų pardavus prekes ir suteikus paslaugas, apskaitai. Ši sąskaita:

debetuojama (D 50):

- grąžinus išsiųstas prekes (debetuojama 503 sąskaita „Nuolaidos, grąžinimai“), – grąžintų prekių pardavimo kaina (K 210);
- suteikus nuolaidą už parduotas prekes, suteiktas paslaugas, – nuolaidos suma (K 210);
- uždarant sąskaitas: 501 „Pajamos už suteiktas paslaugas“, 502 „Pajamos už parduotas prekes“, – jų kredito suma (D 350);

kredituojama (K50):

- pardavus pagamintas ar įsigytas perparduoti skirtas prekes, – prekių pardavimo kaina (D 130, 210, 211, 401, 413);
- uždarant 503 sąskaitą „Nuolaidos, grąžinimai“, – jos debeto suma (K350).

52 sąskaita „Kitos pajamos“ skirta ūkio subjekto netipinės veiklos pajamų apskaitai. Ši sąskaita:

- debetuojama (D 52), uždarant atskiras sąskaitas, jų kredito suma (D 350);

kredituojama (K 52):

- registruojant ilgalaikio turto pardavimo pelną (kredituojama 521 sąskaita „Ilgalaikio turto perleidimo pelnas“), – pelno suma (D 211, 231);
  - registruojant turto nuomos pajamas (kredituojama 522 sąskaita „Turto nuomos pajamos“), – uždirbta suma (D 211, 231);
  - registruojant investicinės veiklos pajamas (kredituojama 523 sąskaita „Investicinės veiklos pelnas“), – uždirbta suma (D 131, 211, 220, 231);
  - registruojant palūkanų pajamas (kredituojama 524 sąskaita „Palūkanų pajamos“), – uždirbta suma (D 211, 221, 231);
  - registruojant baudų ir delspinigių pajamas (kredituojama 525 sąskaita „Baudų ir delspinigių pajamos“), – uždirbta suma (D 211, 231);
  - registruojant teigiamą valiutos kursų pasikeitimą (kredituojama 526 sąskaita „Teigiama valiutų kursų pasikeitimo įtaka“), – skirtumo suma atsiskaitant užsienio valiuta arba perkainojus valiutinius straipsnius (D 210, 211, 220, 221, 222, 230, 231, 232, 341, 342, 400, 401, 410, 411, 412, 413, 415);
- registruojant kitas pajamas, – uždirbta suma (D 210, 211, 23)

Sąnaudos, patirtos uždirbant ataskaitinio laikotarpio pajamas, registruojamos apskaitoje ir rodomos finansinėje atskaitomybėje pagal kaupimo ir pajamų bei sąnaudų palyginimo principus.

Ne visos per ataskaitinį laikotarpį padarytos išlaidos (išleisti pinigai, sunaudotas turtas bei paslaugos, taip pat atsiradusios skolos) laikomos sąnaudomis ir ne visos per ataskaitinį laikotarpį patirtos sąnaudos turi būti

susijusios su šio laikotarpio išlaidomis. Per ataskaitinį laikotarpį padarytos išlaidos, nelaikomos sąnaudomis, rodomos balanse kaip turtas.

Sąnaudos apskaitoje turi būti pripažintos įvykdžius šias sąlygas:

1. sąnaudomis gali būti pripažinta išlaidų dalis, susijusi su parduotų prekių (produkcijos) pagaminimu arba paslaugų suteikimu;

2. sąnaudos turi būti susijusios su Centro turto arba kitų juridinių asmenų jam teikiamų paslaugų naudojimu arba įsipareigojimų kitiems juridiniams asmenims didėjimu, ir šie įsipareigojimai turi būti patikimai įvertinti;

3. jeigu pajamos, susijusios su tam tikrų išteklių naudojimu, bus uždirbamos per keletą būsimųjų ataskaitinių laikotarpių ir dėl to pajamų ir sąnaudų ryšys gali būti nustatytas tik apytiksliai, apskaitoje naudojami netiesioginiai sąnaudų pripažinimo ir įtraukimo į apskaitą būdai (ilgalaikio turto nusidėvėjimas, amortizacija);

4. per ataskaitinį laikotarpį padarytos išlaidos nedelsiant pripažįstamos to ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis, jeigu jų neįmanoma susieti su konkrečių pajamų uždirbimu ir nenumatoma, kad per būsimuosius ataskaitinius laikotarpius iš šių išlaidų bus galima gauti pajamų.

Sąnaudos, susijusios su atskirų programų įgyvendinimu, pripažįstamos tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos patirtos. Grupuojamos su atskirų programų įgyvendinimu susijusios sąnaudos pagal pasirinktą sąnaudų grupavimo būdą. Skirto tikslinio finansavimo dalis, susijusi su programos (paramos) tikslų įgyvendinimu per ataskaitinį laikotarpį, registruojama atskiroje sąskaitoje „Kompensuotos sąnaudos“. Veiklos rezultatų ataskaitoje kompensuotos sąnaudos rodomas su minuso ženklu. Finansavimo panaudojimas pagal atskiras programas atskleidžiamas aiškinamajame rašte.

Prie kitų sąnaudų priskiriami: ilgalaikio turto ir investicijų perleidimo nuostoliai, valiutos kurso neigiama įtaka, ataskaitiniam laikotarpiui tenkančios mokėti palūkanos, baudos, delspinigiai ir sąnaudos, nesusijusios su tipine ūkio subjekto veikla.

Prie veiklos sąnaudų priskiriamos pardavimo, darbuotojų darbo apmokėjimo, ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos), patalpų išlaikymo, patalpų nuomos, draudimo, mokesčių (neatskaitomo PVM ir kt., išskyrus pelno mokesčių), transporto ir ryšių, turto nurašymo, abejotinų skolų, žalos atlyginimo ir kitos veiklos sąnaudos. Prie veiklos sąnaudų priskiriami ir praėjusių ataskaitinių laikotarpių klaidų taisymo rezultatai, turėję įtakos sąnaudų dydžiui, kurie parodomi atskirame Veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje. Jeigu taisomos ataskaitinių metų klaidos arba praėjusių ataskaitinių laikotarpių nebaigtų programų klaidos, klaidos taisymas įtraukiamas į tą Veiklos rezultatų ataskaitos straipsnį, kuriame buvo padaryta klaida.

Centro pinigais, prekėmis ar paslaugomis suteikta labdara ir parama priskiriama veiklos sąnaudoms ir rodoma Veiklos rezultatų ataskaitos atskirame straipsnyje. Prekėmis ir paslaugomis suteikta labdara ir parama rodoma jų savikaina.

60 sąskaita „Suteiktų paslaugų ir parduotų prekių savikaina“ skirta per ataskaitinį laikotarpį suteiktų paslaugų ir parduotų prekių savikainos apskaitai.

601 sąskaita „Suteiktų paslaugų savikaina“ skirta parduotų paslaugų savikainos apskaitai. Ši sąskaita:

- debetuojama (D 601), registruojant parduotų paslaugų savikainą, kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų būdas, suteiktų paslaugų savikaina (K 203);

kredituojama (K 601), uždarančią šią sąskaitą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, debeto suma (D 350).

602 sąskaita „Parduotų prekių savikaina“ skirta parduotų prekių savikainos apskaitai. Ši sąskaita: debetuojama (D 602):

- registruojant parduotų prekių (produkcijos) savikainą, kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų būdas, – parduotų prekių savikaina (K 2013, 2014);
- perkant prekes, skirtas perparduoti ir paslaugoms teikti arba produkcijai gaminti, kai taikomas periodiškai apskaitomų atsargų būdas, – įsigijimo savikaina (K 231, 232, 401, 412);

kredituojama (K 602), uždarančią šią sąskaitą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, debeto suma (D 350).

61 sąskaita „Veiklos sąnaudos“ skirta ataskaitinio laikotarpio sąnaudų, susijusių su visa veikla nepriklausomai nuo suteiktų paslaugų, pardavimo apimties, apskaitai. Veiklos sąnaudoms priskiriama ir suteikta labdara, parama, jeigu ūkio subjekto ją teikia.

610 sąskaita „Pardavimų sąnaudos“ skirta sąnaudų, susijusių su paslaugų ir prekių pardavimu, apskaitai. Ši sąskaita:

debetuojama (D 610):

- apskaičiuojant arba sumokant tretiesiems asmenims komisinius arba atlyginimą už prekių pardavimą, – sumokėta arba apskaičiuota suma (K 231, 415);

- registruojant reklamos, skelbimų, parodų, pristatymo sąnaudas, – per ataskaitinį laikotarpį patirtų sąnaudų suma (K 202, 231, 415);
- registruojant prekių pakavimo, žymėjimo, išvežiojimo sąnaudas, – per ataskaitinį laikotarpį patirtų sąnaudų suma (K 201, 231, 414, 415);

kredituojama (K 610), uždariant šią sąskaitą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, debeto suma (D 350).

611 sąskaita „Bendrosios ir administracinės sąnaudos“ skirta sąnaudų, susijusių su ūkio subjekto bendru valdymu, apskaitai. Priklausomai nuo bendrųjų sąnaudų reikšmingumo ši sąskaita detalizuojama pagal sąnaudų rūšis. Ši sąskaita:

debetuojama (D 611):

- registruojant administracinio personalo darbo užmokesčio, įmokų socialiniam draudimui sąnaudas, – apskaičiuota suma (K 4141, 4143, 4145);
- registruojant įmokas garantiniam fondui, – apskaičiuota suma (K 4144);
- registruojant ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimą, – apskaičiuota nusidėvėjimo suma (K 12);
- registruojant nematerialiojo turto amortizaciją, – apskaičiuota amortizacijos suma (K 11);
- registruojant patalpų nuomos sąnaudas, – per ataskaitinį laikotarpį patirtų sąnaudų suma (K 202, 231, 415);
- registruojant remonto ir eksploatacijos sąnaudas, – per ataskaitinį laikotarpį patirtų sąnaudų suma (K 202, 231, 4141, 4143, 415);
- registruojant draudimo sąnaudas, – ataskaitiniam laikotarpiui tenkančia draudimo suma (K 202, 231, 415);
- registruojant transporto išlaikymo sąnaudas, – per ataskaitinį laikotarpį patirtų sąnaudų suma (K 201, 202, 231, 415);
- registruojant ilgalaikio turto praradimo ir nurašymo nuostolius, – nuostolių suma (K 11, 12);
- registruojant trumpalaikio turto netektį ir nurašymą, – prarasto ar nurašyto turto įsigijimo savikaina (K 201);
- registruojant kitų mokesčių, išskyrus pelno mokesčių, ir rinkliavų sąnaudas, – mokesčių suma (K 2117, 231, 415);
- registruojant komandiruočių išlaidas, pateisinamų išlaidų suma (K 2118)
- pripažinus abejotinių skolų sąnaudas, – abejotinių skolų suma (K 130, 202, 210, 211);
- registruojant kitas sąnaudas, – per ataskaitinį laikotarpį patirtų sąnaudų suma (K 201, 202, 231, 232, 412, 415);

kredituojama (K 611):

- gražinus nurašytą abejotinę skolą, – gražinta suma (D 232);
- uždariant šią sąskaitą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, – debeto suma (D 350).

62 sąskaita „Kitos sąnaudos“ skirta nuostolių, patirtų perleidžiant ilgalaikį turtą, sąnaudų, susijusių su baudomis, palūkanomis, tenkančiomis ataskaitiniam laikotarpiui, su neigiama valiutų kurso pasikeitimo įtaka, ir sąnaudų, susijusių su netipine ūkio subjekto veikla, apskaitai. Ši sąskaita:

debetuojama (D 62):

- registruojant ilgalaikio turto perleidimo nuostolį (debetuojama 621 sąskaita „Ilgalaikio turto perleidimo nuostoliai“), – nuostolio suma (K 11, 12);
- registruojant finansinio turto ir investicijų perleidimo nuostolį (debetuojama 623 sąskaita „Investicinės veiklos nuostoliai“), – nuostolio suma (K 131, 220, 222);
- fiksuojant palūkanų sąnaudas (debetuojama 624 sąskaita „Palūkanų sąnaudos“), – sąnaudų suma (K 231, 415);
- registruojant baudas ir delspinigius (debetuojama 625 sąskaita „Baudų ir delspinigių sąnaudos“), – per ataskaitinį laikotarpį patirtų sąnaudų suma (K 231, 415);

registruojant neigiamą valiutos kursų pasikeitimą (debetuojama 626 sąskaita „Neigiama valiutų kursų pasikeitimo įtaka“), – skirtumo suma atsiskaitant užsienio valiuta arba perkainojus valiutinius straipsnius (K 210, 211, 220, 221, 222, 230, 231, 232, 233, 341, 342, 400, 401, 410, 411, 412, 413, 415);

- registruojant kitas sąnaudas (debetuojama 627 sąskaita „Kitos sąnaudos“), – per ataskaitinį laikotarpį patirtų sąnaudų suma (K 201, 231, 415);
- kredituojama (K 62), uždariant šią sąskaitą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, debeto suma (D 350).

63 sąskaita „Pelno mokesčiai“ skirta ūkio subjektų – pelno mokesčio mokėtojų – pelno mokesčio apskaitai. Ši sąskaita:

- debetuojama (D 63), apskaičiavus pelno mokesčių, už ataskaitinį laikotarpį apskaičiuota mokesčio suma (K 415);

- kredituojama (K 63), uždariant šią sąskaitą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, debeto suma (D 350).

64 sąskaita „Kompensuotos sąnaudos“ skirta per ataskaitinį laikotarpį patirtų sąnaudų, susijusių su finansuojamų programų įgyvendinimu, kompensavimo (finansavimo panaudojimo) apskaitai. Ūkio subjektas gali detalizuoti šią sąskaitą pagal vykdomas programas. Ši sąskaita:

- debetuojama (D 64), uždariant šią sąskaitą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (debetuojamos sąskaitos: 641 „Panaudota dotacija“, 642 „Panaudoti tiksliniai įnašai“, 643 „Panaudoti nario mokesčiai“, 644 „Panaudoti kiti finansavimo šaltiniai“), sąskaitų kredito suma (K 350);

kredituojama (K 64):

- registruojant dotacijos panaudojimą (kredituojama 641 sąskaita „Panaudota dotacija“), – neatlygintinai gauto ir įsigyto iš tikslinio finansavimo lėšų apskaičiuota ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) suma (D 3421);
- registruojant tikslinių įnašų panaudojimą (kredituojama 642 sąskaita „Panaudoti tiksliniai įnašai“), – apskaičiuota per ataskaitinį laikotarpį patirtų sąnaudų kompensavimo suma (D 3422);
- registruojant kito finansavimo panaudojimą (kredituojama 644 sąskaita „Panaudoti kiti finansavimo šaltiniai“), – apskaičiuota per ataskaitinį laikotarpį patirtų sąnaudų kompensavimo suma (D 3424).

VIII. NUOSAVO KAPITALO APSKAITA

Centras nuosavą kapitalą gali sudaryti:

1. kapitalas;
2. perkainojimo rezervas;
3. kiti rezervai;
4. veiklos rezultatas.

Kapitalas teisės aktų nustatyta tvarka yra lygus steigėjų (savininkų, dalininkų, narių) įnašų vertei.

Rezervas – laikinasis (tikslinis) pelno panaudojimo apribojimas, skirtas savininkų numatytiems tikslams. Rezervas gali būti sudaromas įstatuose nustatyta tvarka. Sudarant rezervą, apskaitoje registruojamas veiklos rezultato sumažėjimas ir rezervo padidėjimas. Panaikinus panaudotus arba nepanaudotus rezervus, apskaitoje registruojamas veiklos rezultato padidėjimas ir atitinkamo rezervo sumažėjimas.

Centro veiklos rezultatas – uždirbtas pelnas arba patirti nuostoliai. Ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatas ir ankstesniųjų laikotarpių veiklos rezultatas balanse rodomi atskirai. Rengiant finansinę atskaitomybę, praėjusių metų veiklos rezultatas priskiriamas ankstesniųjų metų veiklos rezultatui.

30 sąskaita „Kapitalas“ skirta kapitalo apskaitai. Ši sąskaita:

debetuojama (D 30):

- reorganizuojant Centrą, dalį turto perdavus kitam ūkio subjektui, – perduoto turto verte (K 11, 12, 201, 231, 232);
- likviduojant Centrą, teisės aktų nustatyta tvarka perdavus turtą steigėjams ir kitiems ūkio subjektams, – perduoto turto verte (K 11, 12, 201, 231, 232);

kredituojama (K 30):

- steigiant ūkio subjektą, – piniginių įnašų ir teisės aktų nustatyta tvarka įvertintų steigėjų nepiniginių įnašų suma (D 11, 12, 201, 231, 232);
- prijungiant kitą ūkio subjektą arba jo dalį, priėmus dalininkų įnašus, – piniginių įnašų ir teisės aktų nustatyta tvarka įvertintų steigėjų nepiniginių įnašų suma (D 11, 12, 201, 231, 232).

32 sąskaita „Kiti rezervai“ skirta rezervams, kurie sudaromi siekiant apriboti Centro ankstesniųjų metų veiklos rezultatų panaudojimą ir nustatyti jų panaudojimo tikslą. Ši sąskaita:

19.1. debetuojama (D 32), ataskaitinio laikotarpio pabaigoje anuliuojant panaudotus ir nepanaudotus rezervus, rezervų suma (K 332);

kredituojama (K 32) sudarant rezervą (rezervus) – rezervo (rezervų) suma (D 332).

33 sąskaita „Veiklos rezultatai“ skirta ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatų (pelno ir nuostolių) apskaitai. Ši sąskaita:

debetuojama (D 33):

- registruojant ataskaitinio laikotarpio nuostolius, – nuostolių suma (K 350);
- perkeliant praėjusio ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatą (pelną) į 332 sąskaitą „Ankstesniųjų metų veiklos rezultatas“ (debetuojama 331 sąskaita „Ataskaitinių metų veiklos rezultatas“) – pelno suma (K 332);
- sudarant rezervą (rezervus), – rezervo (rezervų) suma (K 32);

kredituojama (K 33):

- registruojant ataskaitinio laikotarpio pelną, – pelno suma (D 350);
- rengiant finansinę atskaitomybę, perkeliant praėjusio ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatą (nuostolius) į 332 sąskaitą „Ankstesniųjų metų veiklos rezultatas“ (kredituojama 331 sąskaita „Ataskaitinių metų veiklos rezultatas“), – nuostolių suma (D 332);
- ataskaitinio laikotarpio pabaigoje anuliuojant panaudotus ir nepanaudotus rezervus, – rezervų suma (D 32);

341 sąskaita „Gautinas finansavimas“ skirta gautino finansavimo apskaitai. Ši sąskaita: debetuojama (D 341):

- gavus finansavimą, – gauta suma (K 342);
- registruojant gautinos sumos padidėjimą dėl užsienio valiutos kurso pasikeitimo, jeigu bus atsiskaitoma užsienio valiuta, – padidėjimo suma (K 526);

kredituojama (K 341):

- registruojant gautiną finansavimą, – gautina suma (D 211);
- registruojant gautinos sumos sumažėjimą dėl užsienio valiutos kurso pasikeitimo, jeigu bus atsiskaitoma užsienio valiuta, – sumažėjimo suma (D 626).

IX. FINANSAVIMO APSKAITA

Centro finansavimo būdai gali būti:

1. dotacijos;
2. tiksliniai įnašai;
3. kiti būdai.

Dotacija įtraukiama į apskaitą gavus neatlygintinai ilgalaikio turto arba įsigijus jo iš programai skirtų pinigų. Dotacija pripažįstama ir rodoma balanse, kai ji atitinka šiuos požymius:

1. gauto turto naudojimo tikslas atitinka įstatuose nustatytus tikslus;
2. neatlygintinai gauna ilgalaikio turto arba įsigyja jo iš programai (paramai) skirtų pinigų.

Dotacijos apskaita tvarkoma kaupimo principu. Dotacija pripažįstama panaudota, kai neatlygintinai gautas ir įsigytas iš tikslinio finansavimo lėšų turtas nudėvimas. Balanse rodoma nepanaudota dotacijos dalis. Centras kaupia informaciją pagal dotacijos davėjus, gauto turto grupes.

Tiksliniams įnašams priskiriama iš valstybės arba savivaldybės biudžetų, Europos Sąjungos, Lietuvos ir užsienio paramos fondų, juridinių ir fizinių asmenų teikiama parama griežtai apibrėžtiems tikslams įgyvendinti. Tiksliniai įnašai pripažįstami ir rodomi apskaitoje, jeigu jie atitinka šiuos požymius:

1. įnašų gavėjas pagal savo įstatuose numatytą veiklos pobūdį atitinka teikiamos paramos sąlygas;
2. yra dokumentais patvirtintų sprendimų ir kitų įrodymų, kad įnašai bus gauti.

Jeigu tiksliniai įnašai atitinka šių aukščiau išvardytame punkte nustatytus kriterijus, jie registruojami apskaitoje kaip gautini. Jeigu tiksliniai įnašai neatitinka pripažinimo kriterijų, apskaitoje registruojami po jų faktiško gavimo kaip gauti tiksliniai įnašai. Tiksliniais įnašais gali būti pripažįstamos negražintinos paskolos, jeigu Centras gali garantuoti, kad bus įvykdytos visos paskolos panaudojimo sąlygos ir jos gražinti nereikės. Tikslinių įnašų pavyzdžiai gali būti gauta parama išlaidų sąmatoje numatytiems tikslams įgyvendinti, tiksliniai įnašai namo remontui bei renovacijai, parama renginiui organizuoti.

Tiksliniai įnašai pripažįstami panaudotais tiek, kiek patirtų sąnaudų pripažinta kompensuotomis. Panaudojus tikslinių įnašų lėšas ilgalaikiam turtui įsigyti, keičiasi tik finansavimo straipsnis: didėja dotacija, mažėja tikslinis finansavimas.

Centras gali būti finansuojamas ir kitais būdais, nepriskirtiniais dotacijai, tiksliniams įnašams. Tokio finansavimo pavyzdys gali būti prekių teikimas, kai davėjas nustato jų panaudojimo tikslą, aukų skyrimas ar kita parama, kai davėjas nenurodo jų konkretaus panaudojimo tikslo. Jeigu davėjas nenurodo paramos panaudojimo tikslo, ūkio subjektas su šia parama gali elgtis savo nuožiūra.

Parama, gauta nurodžius arba nenurodžius jos tikslo, pripažįstama panaudota tokia pat tvarka kaip tiksliniai įnašai. Parama, gauta prekėmis, įvertinama tikrąja verte ir rodoma kaip atsargos. Tokia parama pripažįstama panaudota (sąnaudos pripažįstamos kompensuotomis) tą ataskaitinį laikotarpį, kurį gautos atsargos sunaudojamos.

Paslaugomis arba savanorių darbu gauta parama finansavimu nepripažįstama. Sumos, kurias ūkio subjektas turėtų sumokėti, jei tas paslaugas pirktų, parodomos aiškinamajame rašte.

. 342 sąskaita „Gautas finansavimas“ skirta finansavimo iš valstybės ir savivaldybės biudžetų, Europos Sąjungos, Lietuvos ir užsienio paramos fondų, kitų juridinių ir fizinių asmenų, skirto programoms ir ūkio subjekto įstatuose nustatytiems tikslams įgyvendinti, apskaitai. Ši sąskaita skirstoma į atskiras sąskaitas.

3421 sąskaita „Dotacija“ skirta negražintinai gauto ir įsigyto iš tikslinio finansavimo lėšų ilgalaikio turto finansavimo apskaitai. Šios sąskaitos kredite rodoma negražintinai gauto ir įsigyto iš tikslinio finansavimo lėšų ilgalaikio turto finansavimo suma, o debete – finansavimo sumažėjimas. Šios sąskaitos likutis rodo nepanaudotą dotacijos dalį, lygią negražintinai gauto arba iš tikslinio finansavimo lėšų įsigyto ilgalaikio turto likutinei vertei. 3422 sąskaita „Tiksliniai įnašai“ skirta gautų ir panaudotų tikslinių įnašų apskaitai. Ji gali būti detalizuojama pagal programas, paramos davėjus. 3424 sąskaita „Kitas finansavimas“ skirta kitų finansavimo šaltinių apskaitai. 342 sąskaita „Gautas finansavimas“:

debetuojama (342):

- registruojant dotacijos panaudojimą (debetuojama 3421 sąskaita „Dotacija“), – neatlygintinai gauto ir įsigyto iš tikslinio finansavimo lėšų apskaičiuota ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) suma (K 641);
- registruojant tikslinių įnašų panaudojimą (debetuojama 3422 sąskaita „Tiksliniai įnašai“), – apskaičiuota kompensuotų sąnaudų suma (K 642);
- registruojant nario mokesčių panaudojimą (debetuojama 3423 sąskaita „Nario mokesčiai“), – apskaičiuota kompensuotų sąnaudų suma (K 643);
- registruojant kito finansavimo panaudojimą (debetuojama 3424 sąskaita „Kitas finansavimas“), – apskaičiuota kompensuotų sąnaudų suma (K 644);
- registruojant ilgalaikio turto įsigijimą iš tikslinių įnašų, ir kito finansavimo lėšų, – įsigijimo savikaina (K 3421);
- registruojant finansavimo sumažėjimą dėl valiutos kurso pasikeitimo, jeigu finansuojama užsienio valiuta, – sumažėjimo suma (K 526);

kredituojama (K 342):

- gavus dotaciją (kredituojama 3421 sąskaita „Dotacija“), – ilgalaikio turto įsigijimo savikaina (D 11, 12, 3422, 3423, 3424);
- gavus tikslinius įnašus (kredituojama 3422 sąskaita „Tiksliniai įnašai“), – gauta suma (D 231, 232, 341);
- gavus nario mokesčius (kredituojama 3423 sąskaita „Nario mokesčiai“), – gauta suma (D 211, 231, 232, 341);
- gavus prekių, aukų (kredituojama 3424 sąskaita „Kitas finansavimas“), – gauta suma (D 201, 231, 232, 341);
- registruojant finansavimo padidėjimą dėl valiutos kurso pasikeitimo, jeigu finansuojama užsienio valiuta, – padidėjimo suma (D 626).

350 sąskaita „Pajamų ir sąnaudų suvestinė“ skirta veiklos rezultatui apskaičiuoti, uždarius 5 ir 6 klasės sąskaitas. Ši sąskaita:

debetuojama (D 350):

kai uždarant sąnaudų sąskaitas perkeliama sąnaudų suma, – perkelta suma (K 60, 610, 611, 62, 63);
apskaičiuojant veiklos rezultatą, – pelno suma (K 331);

kredituojama (K 350):

- kai uždarant pajamų sąskaitas perkeliama pajamų suma, – perkelta suma (D 50, 52);
- uždarant sąnaudų kompensavimo sąskaitas, – perkelta suma (D 64);
- apskaičiuojant veiklos rezultatą, – nuostolių suma (D 331).

X. ĮSIPAREIGOJIMŲ APSKAITA

Įsipareigojimai gali atsirasti dėl sutarčių sąlygų arba kaip įstatymų nustatyti reikalavimai. Įsipareigojimų atsiradimo pavyzdžiai:

1. gavus banko paskolą, atsiranda įsipareigojimas grąžinti paskolą;
  2. įsigijus prekių arba gavus paslaugų, jeigu už jas dar nesumokėta, atsiranda mokėtina suma;
  3. gavus avansą, atsiranda įsipareigojimas suteikti paslaugą;
  4. gavus išsimokėtinai turto, atsiranda įsipareigojimas per sutartyje numatytą laikotarpį sumokėti pinigus ir palūkanas;
  5. pagal mokesčių įstatymus mokesčių mokėtojams atsiranda įsipareigojimas mokėti mokesčius;
  6. pagal Darbo kodeksą atsiranda įsipareigojimas darbuotojams mokėti atlyginimą.
- Finansinėje atskaitomybėje įsipareigojimai skirstomi į dvi grupes:

1. po vienerių metų mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai;
2. per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai.

Ilgalaikiai įsipareigojimai yra tie, kuriuos Centras turės įvykdyti per ilgesnį nei vieneri metai laikotarpį nuo balanso sudarymo datos. Ilgalaikiai įsipareigojimai apima ūkio subjekto įsiskolinimus bei įsipareigojimus tiekėjams, kredito įstaigoms, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir kitiems juridiniams bei fiziniams asmenims. Ilgalaikiams įsipareigojimams taip pat priskiriamos trumpalaikės paskolos, jeigu jų grąžinimo terminas pratęstas arba yra sudaryta pakartotinio finansavimo sutartis ilgesniam nei vienerių metų laikotarpiui.

Trumpalaikiai įsipareigojimai yra tie, kuriuos Centras turės įvykdyti per vienerius metus nuo balanso sudarymo datos. Trumpalaikiai įsipareigojimai apima ūkio subjekto įsiskolinimus bei įsipareigojimus tiekėjams, kredito įstaigoms, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir kitiems juridiniams bei fiziniams asmenims. Trumpalaikiams įsipareigojimams taip pat priskiriama ilgalaikių įsiskolinimų ir įsipareigojimų dalis, kuri turės būti apmokėta (įvykdyta) per vienerius metus.

Priklausomai nuo įsipareigojimų rūšies (skolos tiekėjams, kredito įstaigoms, biudžetui, darbuotojams) ir įvykdymo trukmės įsipareigojimai grupuojami atskirose buhalterinėse sąskaitose jų atsiradimo metu arba tuoj pat po jų atsiradimo.

411 sąskaita „Finansinės skolos“ skirta grąžintinių per vienerius finansinius metus finansinių skolų apskaitai. Ši sąskaita:

debetuojama (D 411):

- grąžinant trumpalaikes finansines skolas, – grąžinta suma (K 231);

kredituojama (K 411):

- gavus trumpalaikę paskolą, – gauta suma (D 231);
- registruojant skolos padidėjimą dėl užsienio valiutos kurso pasikeitimo, jeigu bus atsiskaitoma užsienio valiuta, – padidėjimo suma (D 626).

412 sąskaita „Skolos tiekėjams“ skirta trumpalaikių skolų, susijusių su atsargų ir paslaugų pirkimu, apskaitai. Ši sąskaita:

debetuojama (D 412):

- grąžinant skolą tiekėjui, – grąžinta suma (K 231, 233);

kredituojama (K 412):

- registruojant skolos tiekėjui atsiradimą, – skolos suma (D 12, 201, 60, 611);

413 sąskaita „Gauti išankstiniai apmokėjimai“ skirta trečiųjų asmenų išankstiniams apmokėjimams, už kuriuos turtas, prekės, paslaugos bus suteiktos vėliau. Ši sąskaita:

debetuojama (D 413):

- registruojant įsipareigojimo sumažėjimą atlikus paslaugas arba pardavus prekes, – atliktų paslaugų arba parduotų prekių verte (K 501, 502);

- perleidus turtą, už kurį buvo anksčiau sumokėta, – perleisto turto verte (K 11, 12, 130, 131);

kredituojama (K 413):

- registruojant gautus išankstinius apmokėjimus, – gauta suma (D 231, 232);

- registruojant skolos padidėjimą dėl užsienio valiutos kurso pasikeitimo, jeigu bus atsiskaitoma užsienio valiuta, – padidėjimo suma (D 626).

414 sąskaita „Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai“ skirta skolų ir įsipareigojimų, susijusių su apmokėjimu už darbą, gyventojų pajamų mokesčiu, atskaitymais socialiniam draudimui bei garantiniam fondui ir kitomis išmokomis, susijusiomis su darbo santykiais, apskaitai. Ši sąskaita:

debetuojama (D 414):

- išmokėjus darbo užmokestį (debetuojama 4141 sąskaita „Mokėtinas darbo užmokestis“, – sumokėta suma (K 231, 232);

- sumokėjus gyventojų pajamų mokestį (debetuojama 4142 sąskaita „Mokėtinas gyventojų pajamų mokestis“, – sumokėta suma (K 231);

- pervedus draudimo įmokas (debetuojama 4143 sąskaita „Mokėtinos socialinio draudimo įmokos“, – sumokėta suma (K 231);

- pervedus įmokas garantiniam fondui (debetuojama 4144 sąskaita „Mokėtinos garantinio fondo įmokos“, – sumokėta suma (K 231);

kredituojama (K 414):

- registruojant skolų, susijusių su darbo santykiais, atsiradimą, – skolos suma (D 12, 201, 203, 600, 611);

415 sąskaita „Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai“ skirta įsipareigojimų, susijusių su pridėtinės vertės mokesčiu, ir į kitas trumpalaikių įsipareigojimų sąskaitas neįtrauktų trumpalaikių mokėtinų sumų apskaitai. Ši sąskaita:

debetuojama (D 415):

- dengiant įsipareigojimus, užfiksuotus šioje sąskaitoje, – sumokėta suma (K 231, 232);

kredituojama (K 415):

- registruojant skolų ir įsipareigojimų atsiradimą, – skolos suma (D 11, 12, 130, 131, 203, 220, 230, 231, 232, 610, 611, 624, 625, 627, 63);

XI. FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS SUDĖTIS IR PATEIKIMO TVARKA

Finansinę atskaitomybę sudaro šios finansinės ataskaitos:

1. balansas (pagal 2 priedą);
2. veiklos rezultatų ataskaita (pagal 3 priedą);
3. aiškinamasis raštas.

Balanse nurodomas ūkio subjekto turtas, nuosavas kapitalas, finansavimas ir įsipareigojimai balanso sudarymo data.

Veiklos rezultatų ataskaitoje nurodomos visos per ataskaitinį laikotarpį uždirbtos pajamos ir sąnaudos, patirtos uždirbant šias pajamas, kompensuotos sąnaudos ir veiklos rezultatas – pelnas arba nuostoliai.

Aiškinamajame rašte pateikiama finansinių ataskaitų straipsnių išsamesnė analizė, papildoma informacija ir paaiškinimai, susiję su ūkio subjekto veikla per ataskaitinį laikotarpį.

Finansinė atskaitomybė sudaroma naudojant Lietuvos Respublikos piniginių vienetą – Eurą.

Finansinė atskaitomybė sudaroma lietuvių kalba, o prireikus – ir užsienio kalba.

Metinę finansinę atskaitomybę pasirašo ūkio subjekto vadovas. Finansinė atskaitomybė tvirtinama visuotinio (savininkų, dalininkų, narių) susirinkimo, finansinių ataskaitų titulinėje dalyje (tvirtinimo žyma) įrašomas protokolo numeris ir data. Finansinė atskaitomybė skelbiama viešai įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka.

Prireikus gali būti rengiama tarpinė finansinė atskaitomybė.

Iki atskaitomybės sudarymo į apskaitą turi būti įtrauktos visos ataskaitinio laikotarpio ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai, kurie apibendrinti buhalterinėse sąskaitose. Metinės finansinės atskaitomybės duomenys pagrįžiami turto ir įsipareigojimų inventurizacijos duomenimis.

XII. BALANSAS

Balansas užpildomas remiantis buhalterinių sąskaitų ataskaitinio laikotarpio pradžios ir pabaigos likučių duomenimis. Steigimo balanse ir steigimo metų finansinėje atskaitomybėje ataskaitinio laikotarpio pradžios rodikliai nerašomi.

Balanse informacija išdėstoma tokia tvarka:

A. Ilgalaikis turtas

I. Nematerialusis turtas

II. Materialusis turtas

III. Finansinis turtas

B. Trumpalaikis turtas

I. Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys

II. Per vienerius metus gautinos sumos

III. Kitas trumpalaikis turtas

IV. Pinigai ir pinigų ekvivalentai

C. Nuosavas kapitalas

I. Kapitalas

II. Perkainojimo rezervas

III. Kiti rezervai

IV. Veiklos rezultatai

D. Finansavimas

E. Įsipareigojimai

I. Ilgalaikiai įsipareigojimai

II. Trumpalaikiai įsipareigojimai.

Ilgalaikio turto straipsnyje parodomas nematerialusis, materialusis ir finansinis turtas. Ilgalaikio materialiojo turto straipsniuose pagal turto grupes rodoma jo balansinė vertė, nurodyta apskaitos politikos dalyje apie ilgalaikį materialųjį turtą. Ilgalaikio materialiojo turto straipsnyje „Nebaigta statyba“ rodoma nebaigtų darbų vertė kartu su sumokėtais už statybos darbus avansais. Straipsnyje „Kitas materialusis turtas“ rodomi ir sumokėti už kitą ilgalaikį materialųjį turtą avansai, išskyrus avansus, parodytus straipsnyje „Nebaigta statyba“.

Trumpalaikio turto straipsnyje parodomas atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys, per vienerius metus gautinos sumos, kitas trumpalaikis turtas, pinigai ir pinigų ekvivalentai.

Trumpalaikio turto atsargų straipsniuose rodomi atsargų likučiai jų įsigijimo (pasigaminimo) savikaina. Šiame straipsnyje rodomos ir tos atsargos, kurios yra išsiųstos tretiesiems asmenims perdirbti, parduoti, paliktos pasaugoti, eksponuoti parodose ir kitais panašiais atvejais.

Straipsnyje „Išankstiniai apmokėjimai“ parodomi sumokėti avansai už trumpalaikį turtą ir paslaugas.

Straipsnyje „Nebaigtos vykdyti sutartys“ parodoma nebaigta paslaugų dalis, t. y. nenurašytos remonto išlaidos.

Per vienerius metus gautinų sumų straipsniuose parodomi įsiskolinimai, už kuriuos pirkėjai ir kiti asmenys turėjo atsiskaityti per vienerius metus, atskaitingiems asmenims išmokėtos pinigų sumos. Per vienerius metus gautinos sumos parodomas grynąja verte, kuri apskaičiuojama sumažinus gautiną sumą abejotinų skolų suma. Straipsnyje „Kitos gautinos sumos“ rodoma gautinos sumos iš valstybės ar savivaldybės biudžeto, iš Europos Sąjungos fondų, iš kitų asmenų.

Straipsnyje „Kitas trumpalaikis turtas“ rodomos trumpalaikės investicijos: akcijos, obligacijos ir kiti vertybiniai popieriai; terminuoti indėliai ir trumpalaikis turtas, neparodytas kituose trumpalaikio turto straipsniuose.

Straipsnyje „Pinigai ir pinigų ekvivalentai“ parodomi kredito įstaigų sąskaitose ir kasoje esantys pinigai įvairia valiuta ir pinigų ekvivalentai. Pinigai užsienio valiuta ir pinigų ekvivalentai, denominuoti užsienio valiuta, įvertinami eurais pagal valiutos kursą, buvusį ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

Būsimų laikotarpių sąnaudos parodomas išankstinių apmokėjimų straipsniuose.

Straipsnyje „Nuosavas kapitalas“ parodomas kapitalas, perkainojimo rezervas, kiti rezervai, ataskaitinių ir ankstesnių metų veiklos rezultatas.

Straipsnyje „Kapitalas“ parodomi įstatuose nustatyta tvarka steigėjų (savininkų, dalininkų, narių) įnašai į nuosavą kapitalą.

Straipsnyje „Perkainojimo rezervas“ parodomas ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervo likutis.

Straipsnyje „Kiti rezervai“ parodomi iš sukaupto veiklos rezultato (pelno) sudaryti rezervai.

Straipsnyje „Veiklos rezultatai“ rodomas veiklos rezultatas – ataskaitinių metų ir sukauptas ankstesnių metų veiklos rezultatas – pelnas (nuostoliai).

Straipsnyje „Finansavimas“ rodomas gautinas ir gautas, bet nepanaudotas finansavimas.

Straipsnyje „Dotacija“ rodoma nepanaudota ilgalaikiu turtu gauta parama, kuri lygi neatlygintinai gauto ir įsigyto iš tikslinio finansavimo lėšų ilgalaikio turto likutinei vertei.

Straipsnyje „Tiksliniai įnašai“ rodomi gautini ir gauti, bet nepanaudoti tiksliniai įnašai.

Straipsnyje „Kitas finansavimas“ rodoma kitais būdais gauto ir nepanaudoto finansavimo suma.

Straipsnyje „Įsipareigojimai“ parodomi ilgalaikiai ir trumpalaikiai įsipareigojimai.

Straipsnyje „Ilgalaikiai įsipareigojimai“ rodomos skolos ir įsipareigojimai, kuriuos reikės sumokėti per laikotarpį, ilgesnį kaip vieneri metai nuo balanso sudarymo datos. Tai finansinės skolos kredito įstaigoms, skolos pagal lizingo (finansinės nuomos) sutartis, gauti išankstiniai apmokėjimai ir kiti ilgalaikiai įsipareigojimai.

Straipsnyje „Trumpalaikiai įsipareigojimai“ rodomos skolos ir įsipareigojimai, kuriuos ūkio subjektas turės sumokėti per laikotarpį, trumpesnį nei vieneri metai nuo balanso sudarymo datos. Tai ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis, trumpalaikės skolos kredito įstaigoms, tiekėjams, gauti išankstiniai apmokėjimai, įsipareigojimai darbuotojams, valstybės ir savivaldybės biudžetui, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims.

Straipsnyje „Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai“ rodomi darbuotojams neišmokėti atlyginimai ir kitos išmokos, nesumokėti gyventojų pajamų mokesčiai ir socialinio draudimo įmokos, sukaupti atostoginiai ir kiti įsipareigojimai darbuotojams.

Straipsnyje „Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai“ rodomos mokėtinos sumos ir įsipareigojimai, neparodyti kituose per vienerius metus mokėtinų sumų ir įsipareigojimų straipsniuose.

Būsimųjų laikotarpių pajamos parodomas gautų išankstinių apmokėjimų straipsniuose. Jeigu būsimųjų laikotarpių pajamų sumos yra reikšmingos, jos gali būti rodomos papildomose balanso eilutėse ir paaiškinamos aiškinamajame rašte.

XIII. VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITA

Veiklos rezultatų ataskaitoje Centras parodo visas gautas ir uždirbtas per ataskaitinį ir praėjusį ataskaitinį laikotarpį pajamas ir sąnaudas, patirtas šias pajamas uždirbant, kompensuotas sąnaudas ir veiklos rezultatus.

Veiklos rezultatų ataskaitoje informacija pateikiama pagal tokius straipsnius:

I. Pajamos

II. Sąnaudos

III. Veiklos rezultatas prieš apmokestinimą

IV. Pelno mokesčiai

V. Grynas veiklos rezultatas.

Straipsnyje „Pajamos“ rodomos uždirbtos pajamos.

Straipsnyje „Pajamos už suteiktas paslaugas, parduotas prekes“ parodomas uždirbtos pajamos už suteiktas paslaugas ir parduotas prekes.

Straipsnyje „Kitos pajamos“ rodomos pajamos.

Straipsnyje „Sąnaudos“ rodomos patirtos sąnaudos.

Straipsnyje „Suteiktų paslaugų, parduotų prekių savikaina“ rodoma suteiktų paslaugų ir parduotų prekių savikaina.

Straipsnyje „Kompensuotos sąnaudos“ rodomas panaudotas nustatytiems tikslams įgyvendinti skirtas finansavimas iš valstybės ir savivaldybės biudžeto, Europos Sąjungos, Lietuvos ir užsienio paramos fondų, kitų paramos davėjų tikslinio finansavimo, įskaitant panaudotą dotaciją. Šis straipsnis rodomas su neigiamu ženklu.

Straipsnyje „Kitos sąnaudos“ rodomos kitos sąnaudos.

Straipsnyje „Veiklos sąnaudos“ rodomos veiklos sąnaudos.

Straipsnyje „Veiklos rezultatas prieš apmokestinimą“ rodomas ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatas, kurį sudaro skirtumas tarp veiklos rezultatų ataskaitos pajamų ir sąnaudų straipsnių.

Straipsnyje „Grynas veiklos rezultatas“ rodomas rezultatas, kuris nustatomas iš veiklos rezultato prieš apmokestinimą sumos atėmus pelno mokesčio sumą (jei mokamas pelno mokesčiai).

XIV. AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Aiškinamąjį raštą sudaro šios dalys:

1. bendroji dalis;
2. apskaitos politika;
3. aiškinamojo rašto pastabos.

Aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje pateikiama bendra informacija apie ūkio subjektą ir jo veiklą:

1. įregistravimo data;
2. trumpas veiklos apibūdinimas;
3. dalyvavimas programose;
4. vidutinis sąrašinis darbuotojų skaičius per ataskaitinį ir praėjusį ataskaitinį laikotarpį arba darbuotojų skaičius ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

Aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalyje turi būti pateikta informacija apie taikytą apskaitos politiką, kuri gali turėti įtakos finansinės atskaitomybės informacijos vartotojų priimamiems sprendimams. Šioje dalyje nurodomi:

1. teisės aktai, kuriais vadovaujantis parengta finansinė atskaitomybė;
2. finansavimo apskaitos politika;
3. nemokamai gauto turto apskaitos principų aprašymas;
4. pajamų ir sąnaudų pripažinimo principai.

Jeigu keičiama apskaitos politika, aiškinamajame rašte nurodomas faktas, kad buvo pakeista apskaitos politika, ir nurodomos apskaitos politikos keitimo priežastys.

Jeigu parengtos finansinės atskaitomybės ataskaitų ataskaitinio laikotarpio pradžios duomenys nesutampa su praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigos duomenimis arba jų nėra, turi būti paaiškintos jų neatitikimo arba nebuvimo priežastys.

Aiškinamojo rašto pastabų dalyje pateikiamos tik reikšmingus finansinės atskaitomybės straipsnius paaiškinančios lentelės ir (arba) tekstinė informacija. Aiškinamojo rašto pastabos numeruojamos eilės tvarka. Aiškinamojo rašto pastabos numeris turi būti nurodomas prie finansinės ataskaitos straipsnio, kurį ji paaiškina.

Jeigu Centras yra finansuojamas ir dalyvauja programose, pateikia tokią informaciją:

1. gautinas finansavimas ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;
2. gautos ir panaudotos dotacijos suma;
3. gautas ir panaudotas tikslinis finansavimas, atskirai išskiriant turto įsigijimo sumą;
4. gauti ir panaudoti nario mokesčiai;
5. gautas ir panaudotas kitas finansavimas.

. Aiškinamojo rašto pastabose pateikiama balanse ir veiklos rezultatų ataskaitoje nepateikta informacija, kuri būtina norint parodyti aplinkybes, galinčias turėti įtakos įmonės veiklai, finansinei būklei ir veiklos rezultatams. Tokios informacijos pavyzdžiai:

1. paslaugomis ir savanorių darbu gauta parama (gautų paslaugų rūšis, dirbusių savanorių skaičius, jų dirbtas laikas, gautų paslaugų ir savanorių atlikto darbo vertė);
  2. ūkio subjekto prievolėms užtikrinti įkeisto turto balansinė vertė;
  3. visiškai nudėvėto, tačiau dar tebenaudojamo ilgalaikio turto arba turto grupių sąrašas ir jo įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;
  4. taikomi ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo skaičiavimo metodai ir naudingo tarnavimo laikas metais pagal turto grupes;
  5. išnuomoto turto likutinė vertė, nuomos trukmė ir galimybė ją pratęsti;
  6. išsinuomoto turto vertė, nuomos trukmė ir galimybė ją pratęsti;
  7. pagal panaudos sutartį perduoto turto vertė, panaudos laikotarpis ir galimybė jį pratęsti;
  8. pagal panaudos sutartį gauto turto vertė, panaudos laikotarpis ir galimybė jį pratęsti;
  9. vadovui išmokėtos sumos;
- sandoriai su dalininkais ir (arba) nariais;
- kitos reikšmingos sumos.

Aiškinamąjį raštą, kaip ir visas kitas finansinės atskaitomybės finansines ataskaitas, pasirašo Centro pirmininkas.

XV. NAUDOJAMŲ REGISTRŲ FORMŲ IR ANALITINĖS APSKAITOS VEDIMO TVARKA

Centre buhalterinė apskaita tvarkoma pagal memorialinę-orderinę sistemą. Apskaitos registrai sudaromi kas mėnesį ir vedami pagal formas:

1. „Ilgalaikis nematerialus turtas ir jo amortizacija“ -m/o Nr.3 , (4 priedas).
2. „Ilgalaikis materialus turtas ir jo nusidėvėjimas“ – m/o Nr. 3 a, (5 priedas)
3. „Atsargos“ - m/o Nr. 13, (6 priedas), analitinė apskaita vedama medžiagų apskaitos knygoje exsel programos lentelėje.
4. Sąskaita 231 „Sąskaitos bankuose“ – m/o Nr. 2 , (7 priedas).
5. Sąskaita 232 „Kasa“ -m/o Nr. 1 (8 priedas), analitinė apskaita vedama kasos knygoje.
6. Sąskaita 412 „Skolos tiekėjams“ - m/o Nr. 6, (9 priedas).
7. Komandiruočių apskaitai –m/o 8 (10 priedas).
8. Sąskaita 414 „Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai“ - m/o Nr. 5 (11 priedas), analitinė apskaita vedama asmens sąskaitose.
9. Registruojant „Gautiną finansavimą“, „Kompensuotų sąnaudų“ apskaitai, pajamų ir sąnaudų sąskaitų uždarymui ataskaitinio laikotarpio pabaigoje bei kitoms, į minėtus apskaitos registrus nepatekusioms ūkinėms operacijoms apskaityti – m/o Nr. 16 (12 priedas).

Galutiniai duomenys iš apskaitos registrų kas mėnesį perkeliama į Didžiąją knygą.

Už teisingą ir tikslinį registrų vedimą ir analitinę apskaitą atsakinga finansininkė.

KAUNO RAJONO SAMYLŲ KULTŪROS CENTRO SĄSKAITŲ PLANAS

- 1 ILGALAIKIS TURTAS**
- 11 Nematerialusis turtas
  - 111 Patentai, licencijos
    - 1110 Įsigijimo savikaina
    - 1113 Amortizacija (-)
  - 112 Programinė įranga
    - 1120 Įsigijimo savikaina
    - 1123 Amortizacija (-)
  - 113 Kitas nematerialusis turtas
    - 1130 Įsigijimo savikaina
    - 1131 Išankstiniai apmokėjimai
    - 1133 Amortizacija (-)
- 12 Materialusis turtas
  - 122 Mašinos ir įrengimai
    - 1220 Įsigijimo savikaina
    - 1222 Ruošiami naudoti
    - 1223 Nusidėvėjimas (-)
  - 123 Transporto priemonės
    - 1230 Įsigijimo savikaina
    - 1232 Ruošiami naudoti
    - 1233 Nusidėvėjimas (-)
  - 124 Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai
    - 1240 Įsigijimo savikaina
    - 1242 Ruošiami naudoti
    - 1243 Nusidėvėjimas (-)
- 2 TRUMPALAIKIS TURTAS**
- 20 Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys
  - 201 Atsargos
    - 2011 Žaliavos ir medžiagos
    - 2012 Kanceliarinės prekės
  - 202 Išankstiniai apmokėjimai
    - 2021 Išankstiniai apmokėjimai tiekėjams
    - 2022 Būsimųjų laikotarpių sąnaudos
    - 2029 Abejotinos skolos (-)

21	Per vienerius metus gautinos sumos
210	Pirkėjų įsiskolinimas
	2101 Pirkėjai
	2109 Abejotinos skolos (-)
211	Kitos gautinos sumos
	2111 Gautinas nario mokestis
	2112 Gautinos sumos iš valstybės biudžeto
	2113 Gautinos sumos iš savivaldybės biudžeto
	2114 Gautinos sumos iš Europos Sąjungos fondų
	2115 Gautinos sumos iš kitų fondų
	2116 Gautinos sumos iš kitų asmenų
	2117 Gautinas PVM
	2118 Kitos gautinos sumos
	2119 Abejotinos skolos (-)
22	Kitas trumpalaikis turtas
222	Kitas trumpalaikis turtas
23	Pinigai ir pinigų ekvivalentai
230	Pinigų ekvivalentai
231	Sąskaitos bankuose
	2311 Projekto administravimo lėšos
	2312 Kitos lėšos
232	Kasa
233	Pinigai kelyje
235	Pinigai kasos aparate
3	NUOSAVAS KAPITALAS IR FINANSAVIMAS
30	Kapitalas
300	Valstybės kapitalas
31	privalomas rezervas
310	privalomas rezervas
32	Kiti rezervai
33	Veiklos rezultatai
331	Ataskaitinių metų veiklos rezultatas
332	Ankstesniųjų metų veiklos rezultatas
34	Finansavimas
340	Finansavimas
341	Gautinas finansavimas

- 342 Gautas finansavimas
  - 3421 Gauta dotacija
  - 3422 Tiksliniai įnašai
    - 34221 Gautos valstybės biudžeto lėšos
    - 34222 Gautos savivaldybės biudžeto lėšos
    - 34223 Gautos ES fondų lėšos
    - 34224 Gautos kitų fondų lėšos ar juridinių ir fizinių asmenų suteiktos paramos lėšos
  - 3423 Nario mokesčiai
  - 3424 Kitas finansavimas

- 350 Pajamų ir sąnaudų suvestinė

- 4 ĮSIPAREIGOJIMAI**

- 41 Trumpalaikiai įsipareigojimai
- 412 Skolos tiekėjams
- 413 Gauti išankstiniai apmokėjimai
- 414 Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai
  - 4141 Mokėtinas darbo užmokestis
  - 4142 Mokėtinas gyventojų pajamų mokestis
  - 4143 Mokėtinos socialinio draudimo įmokos
  - 4144 Mokėtinos garantinio fondo įmokos
  - 4145 Sukaupti atostoginiai
- 415 Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai
  - 4151 Mokėtinas PVM
  - 4152 Kitos mokėtinos sumos

- 5 PAJAMOS**

- 50 Pajamos už suteiktas paslaugas, parduotas prekes
  - 501 Pajamos už suteiktas paslaugas
  - 502 Pajamos už parduotas prekes
  - 503 Nuolaidos, grąžinimai (-)

- 52 Kitos pajamos
  - 521 Ilgalaikio turto perleidimo pelnas
  - 522 Turto nuomos pajamos
  - 523 Investicinės veiklos pelnas
  - 524 Palūkanų pajamos
  - 525 Baudų ir delspinigių pajamos
  - 526 Teigiama valiutų kursų pasikeitimo įtaka
  - 527 Kitos pajamos

- 6 SĄNAUDOS**

- 60 Suteiktų paslaugų ir parduotų prekių savikaina
  - 601 Suteiktų paslaugų savikaina
  - 602 Parduotų prekių savikaina

- 603 Atsargų padidėjimas (sumažėjimas)
- 61 Veiklos sąnaudos
- 610 Pardavimų sąnaudos
- 611 Bendrosios ir administracinės sąnaudos
  - 61101 Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos
  - 61102 Ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos
  - 61103 Amortizacijos sąnaudos
  - 61104 Nuomos sąnaudos
  - 61105 Remonto sąnaudos
  - 61106 Draudimo sąnaudos
  - 61107 Transporto išlaikymo sąnaudos
  - 61108 Ryšių sąnaudos
  - 61109 Abejotinų skolų sąnaudos
  - 61110 Ilgalaikio turto praradimo ir nurašymo nuostoliai
  - 61111 Trumpalaikio turto netektis ir nurašymo nuostoliai
  - 61112 Mokesčių sąnaudos
  - 61113 Kitos bendrosios ir administracinės sąnaudos
  - 61114 kitos bendrosios veiklos sąnaudos
    - 611141 komandiruočių išlaidos
    - 611142 už šilumą
    - 611143 už elektros energiją
    - 611144 už komunalinius patarnavimus
    - 611145 už apsaugą
    - 611146 reprezentacinės išlaidos
    - 611147 pastatų remonto išlaidos
    - 611148 prenumerata, viešinimas
- 62 Kitos sąnaudos
  - 621 Ilgalaikio turto perleidimo nuostoliai
  - 623 Investicinių veiklos nuostoliai
  - 624 Palūkanų sąnaudos
  - 625 Baudų ir delspinigių sąnaudos
  - 626 Neigiama valiutų kursų pasikeitimo įtaka
  - 627 Kitos sąnaudos
- 63 Pelno mokestis
- 64 Kompensuotos sąnaudos
  - 641 Panaudota dotacija
  - 642 Panaudoti tiksliniai įnašai
  - 6421 Panaudotos valstybės biudžeto lėšos
  - 6422 Panaudotos savivaldybės biudžeto lėšos
  - 6423 Panaudotos ES fondų lėšos
  - 6424 Panaudotos kitų fondų, juridinių ir fizinių asmenų suteiktos paramos lėšos
  - 643 Panaudoti nario mokesčiai
  - 644 Panaudoti kiti finansavimo šaltiniai.